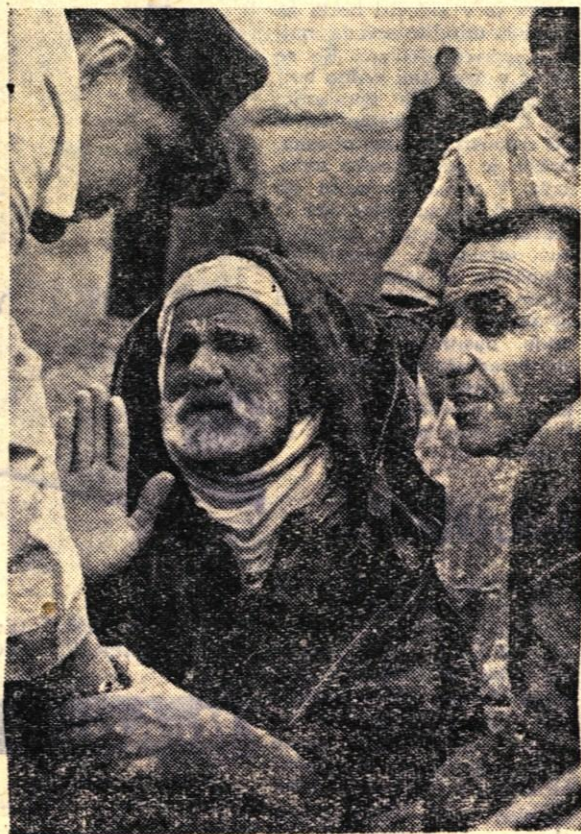

GLASOVA Panorama

KRANJ, 30. JUNIJA 1962 — LETO II ŠTEVILKA 25

PRED VOJNO V ALŽIRIJI SE JE NA OZEMLJE SOSEDNE TUNIZIJE IN MAROKA ZATEKLO ČETRT MILIJONA ALŽIRCEV, KI SO ŽIVELI KOT BEGUNCI V TABORISCIH. PO EVIANSKEM SPORAZUMU SO TI LJUDJE ZAČELI ZAPUSCATI BEGUNSKA TABORISKA IN SE SELITI PROTI SVOJIM DOMOVOM. POSEBNA KOMISIJA ZA BEGUNCE JE PREVZELA SKRB ZA VRNITEV TE MNOŽICE LJUDI STARCA, KI GA VIDIMO NA SLIKI IN JE RAZEN TEGA POPOLNOMA SLEP PREPRICUJEJO, DA SE NAJ NAPOTI V ALŽIRIJO. STAREC JE V VOJNI IZGUBIL SVOJE SINOVE IN ZDAJ NE VE KAM. PREDSTAVNIKU RDEČEGA KRIŽA RAZLAGA SVOJE SKRBI IN TRPLJENJE.

POVSOD SO RAZPELI SOTORE. ČE BO LETOSNJE POLETJE TAKO VELIKO PADAVIN SE PREBIVALCI PLATNENIH HISIC NE BODO MOGLI OBRANITI KOMARJEV, PA TUDI VLAGA UTEGNE POKVARITI RAZPOLOZENJE NA LEZISCIH

SREČANJA Z LJUDMI

Radovednost, ki jo je med meščani Kranja vzbudil črn fant iz Južne Rodezije, tokrat ni tako slaba lastnost kot si jo običajno razlagamo. Ze več mesecev je na šolanju v Iskri Inocent Chedzero, ki je iz oddaljene afriške dežele prišel k nam, da postane

Šola in znanje

strokovnjak in dobi potrebno znanje. Njegova domovina — Južna Rodezija je še vedno pod britanskim kolonialnim jarmom.

● Kaj vam je bilo najtežje, ko ste prišlo v našo državo?

V začetku mi je delal velike preglavice jezik. Ker sem moral preživeti tukaj že tudi zimo, sem se zelo težko navadil na mraz. Glede prehrane nisem imel posebnih težav, saj se želedec hitro prilagodi kuhinji.

● Kako ste prišli v našo deželo?

V Jugoslavijo sem prišel preko Kaira. Jugoslovanska vlada me je sprejela z obvezo, da se v vaši državi izšolam. Do začetka septembra bom obiskoval industrijsko šolo v Iskri, pozneje pa ostanem še mesec dni na praksi v tovarni.

● Ste spoznali naše kraje in ljudi?

Prepotoval sem že veliko in navezal tudi prijateljske stike z ljudmi. Počutim se zelo dobro.

● Kaj je vaša največja želja?

Želim, da bi bila moja domovina kmalu neodvisna in da bi se lahko vrnil domov, kjer bi preizkusil znanje, ki sem si ga pridobil v tujini.

ZDRAVKO TOMAZEJ

Kopališča so pospravila prve žrtve VODA - ZAVEZNIK SMRTI

Vroče dneve so nakateri kopavci drago plačali. Na Šobcu potegnili iz vode utopljenca, ki je bil nekaj minut pod vodo - Sava nosi truplo fanta

- Prvi letošnji »vroči val« je na Gorenjskem zahteval dve smrtni žrtvi, štiridesetletnega moža pa so iztrgali smrti iz rok zadnjo minuto. Žrtve »vročih poletnih dni« so bili mladi ljudje, ki v vodi nimajo izkušenj in ne znajo pred vročino potrpeti.

Začelo se je s primerom iz Kamne gorice, ko je vzgojiteljica Vzgojnega doma odpeljala otroke k Savi. Neposlušnost se je maščevala. Štirinajstletni Anton Paskar je skočil v mrzlo Savo, jo prvič preplaval, ko pa se je vračal po strugi nazaj, je nenadoma izginil v valovih in utonil. Trupla mladega fanta še vedno niso našli.

Na kranjskem kopališču je v nedeljo utonil mladi, štirinajstletni Milan Mesec iz

Senčurja. S kopališča so njegovi prijatelji prinesli staršem samo obleko, truplo pa je obležalo v mrtvašnici.

VEČ MINUT POD VODO

V nedeljo popoldne se je v kopališču v Šobcu kopala družina iz Vrbe. Na severni strani, kjer ni za kopanje, so se sončili mož in žena z dvema otrokoma. Po končanem sončenju so hoteli vsi skupaj preplavati vodo. Podali so se v vodo in zaplaval proti nasprotnemu bregu. Ko so priplavali do obrežja, je žena opazila, da moža ni. Prestrašila se je in začela gledati za možem. Nekaj minut pozneje je neki drugi plavavec v vodi stopil na mehki predmet. Ta predmet se mu je zdel tako čuden, da je zaplaval pod vodo in iz vode potegnil utopljenca. Bil je to mož iz Vrbe, ki ga je žena z otroci že nekaj časa pogrešala. Na srečo sta bila na kopališču dva zdravnik, ki sta utopljenca z umetnim dihanjem spravila k življenju. Če bi mu ne bila nudena takojšnja zdravniška pomoč je malo verjetnosti, da bi ostal pri življenju. V bolnišnici je napol mrtev človek počasi zopet okrevail.

Nedeljski primer v Šobcu spada v kroniko ljudi, ki imajo srečno roko.

ARGENTINA V SLEPI ULICI

Argentina je po splošnem mnenju »bolnik« južne Amerike. Po sodbi mnogih je danes mrtva demokracija in hkrati slabo skrita in težko bolna diktatura. To so besede, ki se slišijo v glavnem mestu te velike južnoameriške dežele. Kriza, ki je nastala po strmoglavljenju Frondizija, je vsebina vsakdanjih razgovorov. Argentina preživlja čudno obdobje gospodarske nazadovanja in prezadolženosti, izhod iz gospodarskih težav pa je vedno težji.

Casopisna poročila iz te oddaljene dežele prinašajo vesti o stavkah in opoziciji proti sedanji vladi. Peronistični sindikati, ki imajo večino v argentinskem sindikalnem gibanju so stavko organizirali kot protest proti gospodarskim ukrepom Guidove vlade. Kmalu po stavki je sedanji predsednik vlade razpustil politične stranke, zaprl vrata skupščine in poslance poslal na enoletne počitnice z zahtevom, da se stranke v enem letu preuredijo. Vedelo se je, da niti Guidove politike držijo v rokah vojaški poglavari, zato so ti ukrepi posledica vojaškega pritiska.

VOLJA VOLIVCEV NEUPOSTEVANA

Zmaga peronistične stranke na aprilskih volitvah je označila novo obdobje v Argentini. Poveljniki 3 rodov vojske so bili ves čas povezani z veleposestniki in cerkvenimi krogi. Peron je v nasprotju z vladujočimi sloji opiral svojo politiko nacionalne izgradnje industrije na bolj prožne osnove in s številnimi ukrepi storil precej za zboljšanje življenjskih razmer srednjega razreda in delavcev. S tem je stopil na žulje vojski in veleposesti in ti so ga slednjič uspeli strmoglaviti.

Stara nasprotja niso bila odstranjena niti v času Frondizija. Vojaški poveljniki so vedeli, da bi z oživetjem peronizma prišel njihov konec. Frondizi, ki je še naprej gojil razvoj nacionalne industrije ni nikoli dobil naklonjenosti generalov. Zmaga peronistov na volitvah je pomenila hkrati udar vojske in desnice. Peronisti dolgo niso vedeli, kaj naj naredijo. Čakali so in se izogibali oboroženemu spopadu, ker so vedeli, da brez njih ne more biti nobene politične rešitve, ker je stranka pridobila novo število glasov. Hkrati so izdelali

načrt: razglasili so se za levice, odklonili marksizem, da bi pomirili cerkev, na zunanje političnem torišču pa razglasili »nevezanost« v odnosu na dva tabora.

GOSPODARSKE TEZAVE

Peronisti čakajo in računajo, da je sedanja vlada samo kratkotrajna, ker zaradi težav in nezadovoljstva ne bo zmožna obdržati oblasti. Gospodarske razmere so naravnost obupne.

Vrednost argentinskega denarja je v zadnjem mesecu padla za 30 odstotkov. Zaloge zlata, ki so pred letom še dosegle vrednost 700 milijonov dolarjev, so popolnoma izrabili. Proračunski primanjkljaj bo znašal za letošnje leto fantastično vsoto — pol milijarde dolarjev, na enako višino pa cenijo zunanjetrgovinski primanjkljaj. Celotno gospodarstvo Argentine je ohromljeno. Dolgovi Argentine tujni so že preskočili višino 2 milijardi dolarjev. Novi minister za gospodarstvo je iz teh težav skušal izplavati z geslom »nazaj h kmetijstvu« in sprejel vrsto ukrepov, ki bi naj pospešili kmetijsko proizvodnjo in izvoz. Razpisali so notranje posojilo, da bi lahko izplačali plače državljanom.

nim uslužbencem, ki že mesece niso dobili plač.

Argentinski »gospodarski cesar« je v krčeviti borbi za samoohranitev seveda najbolj prizadel delavce. Ko se obroč v Argentini vedno bolj napenja, nastaja vprašanje, kje je izhod. Obrazec notranje trdnosti še vedno ni znan. Dežela je gospodarsko ohromela. V zunanjem svetu ne igra več nobene vloge, ker je preveč zaposlena z notranjimi težavami. Razpustitev skupščine je samo trenutni ukrep, ki pa vojaške oblasti ni utrdil. Prej bi se lahko reklo nasprotno. Trenutno stanje odraža vsesplošno nezadovoljstvo. Ljudje vedo, da je edina uspešna pot, ki vodi k napretku, pot reform in neodvisnosti.

GLOBUS

● OČITKI BREZ OSNOVE

Novoizvoljeni svetnik občinskega sveta v Stamforddu Ted Steele se je zagovarjal proti zamernim očitkom, da ne zna niti pisati niti čitati. »Priznam, da imam težave s pravopisom in da najlažje prebiram velike črke«, je pojasnil 52 letni trgovec. »Toda imam bistro glavo... in knjigovodjo, ki bo bral težavnejša besedila. Ne zanimam se preveč za politiko, toda to ne bo zadržek, da ne bi napravil vsega, kar je v moji moči za delavski razred...«

PERONOVO GESLO JE:
»CAS BO NAPRAVIL SVOJE.«

Rekli so.

»Nemci se sploh niso spremenili; enako so nevarni kot prej.«

Catherine Porter, ameriška pisateljica

»Vsi ljudje so bratje. Prav zato se vedno prepirajo med seboj.«

Erich Kästner, nemški književnik

»Književne nagrade že dolgo več ne obstajajo, da bi pomagale pisateljem. Nagrade pomagajo, da založniki delajo zasluzke.«

Francois Mauriac, francoski književnik

»V Sovjetski zvezi pisatelji ne poznajo ljudi, toda ljudje poznajo pisatelje. V ZDA ljudje ne poznajo pisateljev, zato pa pisatelji poznajo ljudi.«

Ilija Erenburg, sovjetski književnik

»Laž je poceni nadomestek za bogato domišljijo.«

Roger Vadim, francoski režiser

»Ne bomo pričakali Nizozemcev s kopji in meči kot nekoč, marveč se bodo nizozemske vojne ladje spoprijele z našimi vojnimi ladjami, ki so jim enake po moči, njihova reaktivna letala bodo naletela na naša reaktivna letala, ki so boljša. Se več, naš vojaški položaj je v premoči.«

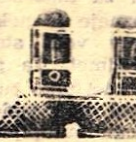
Abdul Nasution, indonezijski general

Križem po svetu

London

V London je dopotoval avstralski minister za izseljenec, ki bo obiskal več evropskih držav, da bi pridobil mlada dekleta za naselitev v Avstraliji. »V Avstraliji ni dovolj lepih deklet in žele bi, da čimveč Angležinj odpotuje v Avstralijo,« je pojasnil svojo nalogo avstralski minister. »Bojim se, da sem že prišel na slab glas kot mednarodni trgovec z ženskim blagom.«

München

Na sprejemu, ki ga je münchenski župan priredil za udeležence svetovnega kongresa gastro-enterologov so bili povabljeni skopo pogosteni. Župan je ponudil vsakemu gostu kosček sira, rekvico in mali vrč piva. Gostitelj je v smehu pojasnil svojim gostom, da je to posledica njihovih razprav, češ da velike količine hrane povzročajo obolenja v želodcu in v črevesju.

BIVSI PREDSEDNIK ARGENTINE ARTURO FRONDIZI V DRUŽBI SVOJE ŽENE IN HČERKE. PO APRILSKIH VOLITVAH GA JE VOJSKA VRGLA

ZAPISKI S POTI PO SOVJETSKI ZVEZI

MESTO OBKOLJENIH JUNAKOV

Mesta niso ljudje, da bi jih spoznali po obrazu. Obraz mest je zgodovina. Ko smo se vozili po 10 kilometrov dolgem Moskovskem prospektu v Leningrad, sem vedel o zgodovini tega mesta zelo malo, čeprav je bilo vrsto let prestolnica ruskih carjev. Oktobrska revolucija, ki jo je začel Lenin, se je začela v Leningradu. V zadnji svetovni vojni so Leningraščani pred Nemci branili to mesto 900 dni, ves čas so bili obkoljeni in danes so meščani tega zgodovinskega mesta ponosni, da so Nemci prišli v Leningrad samo kot vojni ujetniki.

Leningrad je milijonsko mesto, saj v njem živi, dela in umira približno 3 milijona prebivalcev. Leningraščani mislijo, da bi ime »severne Benetke« moralo nositi njihovo mesto, ker je preko rek Neve, Fontanke, Nevske in njihovih kanalov narejenih več kot 690 mostov. Ker pa po teh rekah iz pristanišča v Finskem zalivu v notranjost države plovejo tudi velike ladje, je 27 mostov premičnih. Dvignejo jih vsako noč. V mestu je 40 visokih in več kot 100 srednjih strokovnih šol. Te šole obiskuje okoli 260.000 študentov. Tudi športno življenje je razgibano, ker ima mesto kar 18 stadionov. Posebno pa smo opazili, da prebivalci veliko berejo, pa naj bo to v lokalnih, pri vožnji v podzemski železnici ali takrat, ko čakajo na trolejbus. Leningrad je pomembno industrijsko in gospodarsko središče, saj daje 10 % narodnega dohodka SZ. Posebnost tega starega, arhitektonsko urejenega mesta so tudi izredno široke in dolge ulice: Moskovski prospekt je dolg 10 km. Nevski pa 16 km. Na strehah leningrajskih hiš smo opazili veliko število televizijskih anten. Leningrad je pravzaprav en sam muzej. V mestu je namreč 80 muzejev.

HOTEL, KI JE SKORAJ MESTO

Nastanili smo se v hotelu »Oktoberski«. S prijateljem sva dobila sobo št. 615, nekdo drugi pa je stanoval v sobi št. 1300. O razsežnosti hotela ni treba več pripovedovati.

Se isto popoldne smo se odpeljali na ogled dvorca carja Petra I. Ob cesti, ki je vodila iz mesta, smo na podstavku opazili razbit tank; voščil nam je pojasnil, da je to spomenik, ki naj bo v spomin in opomin. Tam je med zadnjo vojno potekala črta bojišča in nemški tank, ki se je mestu najbolj približal, so prav na kraju, kjer stoji še danes, razbili. Po približno enourni vožnji z avtobusom smo prispeli do dvorca. Car Peter Veliki je leta 1714 tik ob obali zgradil dvorec, ki ga je imenoval »Moje zadovoljstvo«, kasneje leta 1724 pa je nedaleč od obale zgradil še večjega. Med

obalo in dvorcem leži velik park, ki je pravilčno urejen. V njem je preko sto različnih kipov, ki so vsi pozlačeni, vsak pa je hkrati tudi vodomet. Največja in najlepša je Samsonova skupina – v sredini majhnega bazena stoji velik kip, ki predstavlja Samsona v borbi z levom. Nedaleč od te skupine je po položnem bregu narejena iz črno-belega marmorja velika šahovnica, preko katere teče voda, ki se osvetlijena od sonca ali reflektorjev lesketa v nešteti barvah. Park je s kanalom, v katerem stoji morska voda, razdeljen na dva dela. Na eno stran je dal car postaviti kip Eve, na drugo stran pa kip Adama. Vse to zato, da bi preprečil ponovni greh. Pri ogledovanju parka nas je vodnik pripeljal v senčnico, ki je zakrita z gostim grmičevjem, v katerih je v vročih dneh car imel seje.

VOJNA RUŠI TUDI CESARSKO DVORCO

Dvorec in park sta bila med vojno uničena, nekaj kipov je uspelo Rusom zakopati, druge pa so Nemci odpeljali. Na osnovi fotografij so park in zunanost dvorca v prvih letih po

Ob vrnitvi v mesto smo iz avtobusa izstopili na zadnji postaji podzemne železnice. Tam smo namreč pričeli z ogledovanjem METROJA, ki je bil zgrajen po vojni. Kot promet nasploh je tudi vožnja na podzemski železnici poceni. S tem, da vržes v avtomat 5 kopejk, se lahko voziš, dokler te ne preženejo lakota, žeja ali želja po kajenju; na postajah namreč ne prodajajo ničesar, kajenje pa je prepovedano. Na vsako postajo, ki je globoko pod zemljo, vodijo pomične stopnice. Postaje so, kakor v SZ marsikaj, opremljene naravnost razkošno. Veliki mozaiki po stenah in obokih predstavljajo delo in življenje ljudi in voditelje, tla so obložena z raznobirnim marmorjem, postajne dvorane pa osvetljujejo veliki dragoceni lestenci. Povsod pa vidiš vzoren red in čistoto. Prav tam sem tudi izvedel, da je med Leningraščani in Moskovčani »hladna vojna« zaradi tega, katero mesto in kateri METRO je lepši. Pri pomniti moram, da sem po ogledu Moskve sklenil, da bom »držal« v Leningradom. Z ogledovanjem smo zaključili zelo pozno, zato smo bili nemalo začuden, ko smo prišli na cesto in ugotovili,

ŠKODA PRESANIH NOČI

Delo se nam je škoda, da bi v mestu, ki ima toliko zanimivosti, zapravljali čas s spanjem, zato smo se drugo jutro že zelo zgodaj odpravili v mesto. Naš prvi obisk je veljal dvorcu Smolni. Ime izvira od tod, ker so pred več kot 100 leti v bližini pripravljali za potrebe ladjevja smolo. Dvorec so zgradili pred letom 1800, isto leto so mu prizidali še cerkev in samostan. Od leta 1808 dalje sta bila v njegovih prostorih šola in vzgajališče za ruska plemiška dekleta. Ime dvorca je tesno povezano z revolucijo. V avgustu 1917 se je po dolgi letih ilegalnega življenja vanj vselil Lenin, ki je od tam vodil oktobrsko revolucijo. Med revolucijo je bil v Smolnem tudi sedež delavskih in vojaških poslancev sovjeta. V veliki dvorani dvorca je bil 24. oktobra 1917 prvi kongres KP, na katerem so proglasili prvo vlado z Leninom na čelu. Na kongresu je imel Lenin dva govora; o miru in državi, oba so posneli na gramofonske plošče. Tako smo tudi mi, skoraj 44 let pozneje, lahko prisluhnili njegovim besedam. Pokazali so nam tudi sobo, kjer je živel in delal Lenin. Soba ni posebno velika in še ta je pregrajena, v prvi polovici je imel svoj delovni prostor, v drugi polovici pa spalnico. V tem skromnem prostoru je živel štiri mesece (skupaj z ženo), dokler ni Moskva s Kremljem postala glavno

imenujejo Leninska mesta; to so mesta, kjer je kdaj ilegalno ali javno delal ali govoril Lenin.

KRIZARKA IN NJEN TOP

H krizarki »Aurora« nas je pripeljal avtobus. Krizarka za današnje razmere ni posebno velika, zgrajena je bila leta 1903, prvič pa je sodelovala v rusko-japonski vojni l. 1905. Iz »Aurore« je bil s strelom iz topa dan signal za napad na »Zimski dvorec«. Ker je bil ta signal dan točno opoldne, objavljajo v mestu vsak dan, kot spomin na ta dogodek, 12 uro s topovskim strelom. Krizarka »Aurora« je zasidrana v Nevski kot spomenik in muzej že od l. 1948 dalje.

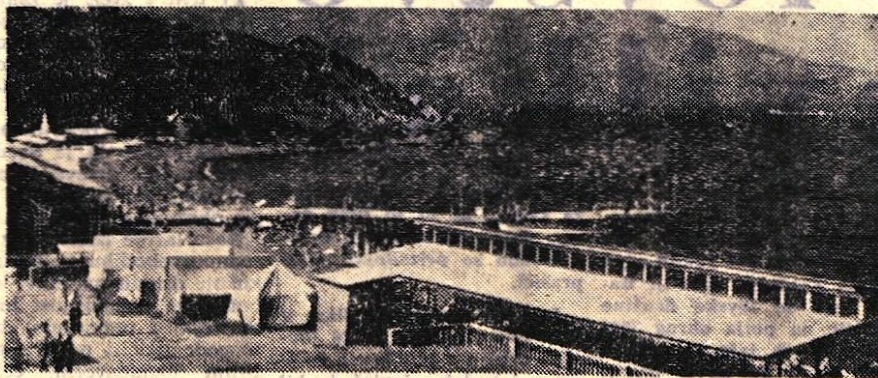
»Zimski dvorec« so po strehu iz »Aurore« zavzeli revolucionarji v nekaj urah, ostal je skoraj nepoškodovan. Dvorec sam ima menda 1057 sob; sedaj skupaj z Ermitažem tvorita muzej. Dragocenosti so med vojno evakuirali, po vojni pa so jih zopet vrnili. Za Leningraščane je bil to velik dogodek, ko so bile iz vhoda v dvorane Ermitaže vrnjena klasična dela slikarstva in kiparstva. Leningraščani imenujejo Ermitaž za kladnico svetovne umetnosti.

V ta muzej, ki je največji v SZ, se stekajo reke obiskovalcev. V muzeju imajo več kot dva milijona originalnih kipov, slik in drugih umetnin velikih svetovnih mojstrov. Obiskovalec, ki si hoče ogledati ves muzej, mora napraviti približno 20 km dolgo pot, mi pa smo za to imeli komaj 3 ure časa. Zato smo si ogledali le en del z rusko, italijansko in francosko umetnostjo. Umetnine iz zahodnega sveta so razvrščene v 145 sobah.

Pred »Zimskim dvorcem« stoji spomenik nad Napoleonom. Imenujejo ga Aleksandrova kolona. To je 47,5 m visok granitni valj, ki tehta menda 600 ton. Na vrhu valja stoji angel, ki nosi križ. Vrh spomenika je bil med obleganjem Nemcev zadet, kasneje pa zopet obnovljen.

Izpred »Zimskega dvorca« smo se odpeljali v letni park, v katerem stoji »Marmorni dvorec«. Tudi ta dvorec je sedaj muzej, velika ura na njem kaže 18 in 50 minut, to je uro, ko je umrl Lenin. Pred dvorcem stoji oklopní avto, s katerega je 3. aprila 1917 pred Finskim kolodvorom govoril Lenin. Govor je zaključil z besedami: »Naj živi socialistična revolucija!«

TONE POLAJNAR

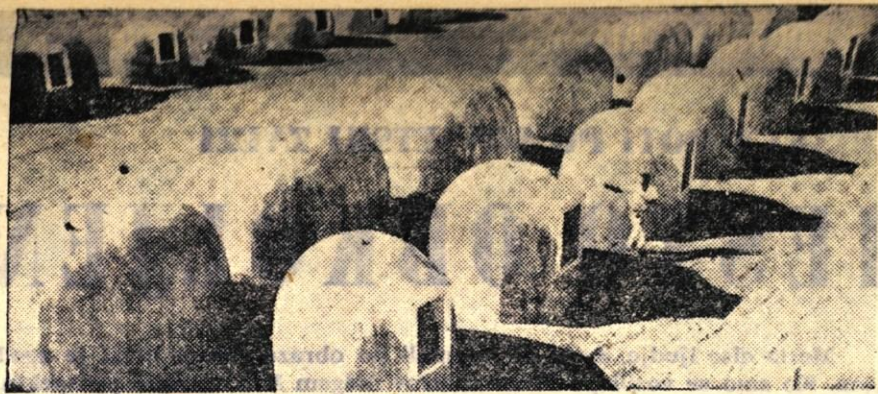
ZLATA PLAZNA NA KRIMU SODI MED NAJLEPSE PREDELE V SOVJETSKI ZVEZI. V POLETNIH MESECIH JE TUKAJ VSE ŽIVO KOPAVCEV

vojni popravili in uredili, kakor je bilo pred vojno. Dvorec sam za ogled še ni odprt, ker za nekatere umetnine, ki so bile uničene, nimajo fotografij in tako dela pri obnavljanju le počasi napredujejo.

da je bilo še zelo svetlo, in to okoli polnoči. Pojasnili so nam, da je to zaradi »belih noči«, ki pa so bile že na zatonu. Pozneje, ko smo se odpravljali spat, sem ugotovil, da se še vedno ni popolnoma stemnilo.

mesto. Del dvorca je preurejen v muzej, kjer hranijo nekaj rokopisov, slik in drugih spominov na Lenina, pred dvorcem pa stoji njegov spomenik. Razen Smolnega imajo v Leningradu še približno 250 mest, ki jih

Atomsko orožje in male države

AMERIŠKA ZAKLONISKA PROTI ATOMSKEMU OROŽJU. V ZAKLONISCU JE PROSTORA SAMO ZA ENEGA CLOVEKA. ZAKLONISCE ZAKOPLJEJO GLOBOKO POD ZEMLJO

Ne glede na to, da ne smemo podcenjevati moči atomskega orožja in se zapeljevati z domnevo, da v vojni ne bo uporabljeno, moramo naštet razloge, ki kažejo, da atomsko orožje ni zmožno odločiti vojne. S tem pa seveda vloga klasičnega orožja ni več zapostavljena. To je koristno vedeti, ker so v določenih razdobjih premoči velesile razširjale glasove o vojni, ki ne bo dolgo trajala, o »vojni na gmub«, zmanjšanju vloge klasičnega orožja in vojske nasploh. Vsi takšni glasovi so bili preračunani na zastraševalne učinke pri malih državah, ki nimajo svojega atomskega orožja.

Težko je natančno oceniti zaloge atomskega orožja, ki ga imajo velesile. Iz nekaterih podatkov bi lahko sklepali, da imajo ZDA in Velika Britanija določeno prednost pred Sovjetsko zvezo v količini atomskih bomb, da pa imajo Sovjeti premoč v termojedrnih orožjih v raketah.

Na osnovi te primerjave bi lahko sklepali, da nobena stran nima takšne premoči v atomskem orožju, da bi to zadostovalo za hitro zmago in uspeh v vojni. Nobena država nima takšnih zalog tega orožja, da nasprotna stran ne bi bila zmožna odgovoriti z enakim udarcem. Po podatkih, ki krožijo v javnosti bi Sovjetska zveza in ZDA lahko

uničile druga drugi 60 do 70 odstotkov vitalnih središč (velika mesta, letališča, raketna oporišča, pomorska in letalska središča, vojno industrijo in prometne vozle).

Zaradi tega včasih tudi v tisku zasledimo, da ima Sovjetska zveza v načrtu napad na 50 do 100 ameriških mest, ZDA pa napad na 20 do 50 sovjetskih mest. Glavna pozornost je pri tem usmerjena na važne objekte dveh nasprotujočih si sil.

Sovjetski maršal Rotimistrov pravi: »Uporaba sredstev za uničevanje na velikih razdaljah ne izključuje nujnosti oboroženega spopada na velikem številu bojišč. Polkovnik Rdeče armade Baz pa pravi, da atomski spopad

spreminja obliko vojne, vendar ne bo ostalo samo pri atomski vojni, temveč se bo stopnjevala tudi v klasično vojno.

OROŽJA IZ PRETEKLOSTI NISO ZA ODPAD

Še vedno velesile odmerjajo klasičnemu orožju pomembno skrb. V oborožitvi ameriške vojske imajo orožja iz druge svetovne vojne še vedno pglavitno mesto. Samo 30 odstotkov orožij je novejšega datuma, ta so večji del na razpolago evropskim enotam.

V ameriških vojaških krogih je začelo prevladovati mnenje, da bo nova vojna zaradi specifičnih potreb atomskega bojišča potrebovala tu-

di vedno več konvencionalnega orožja, posebno še topništva. Tudi v sovjetski armadi izpopolnjujejo klasična orožja. Velesile, ki imajo atomsko orožje, ne podcenjujejo klasičnega orožja in kopne vojske. To pomeni, da bi se v neki novi vojni, ki bi jo vodilo več držav, bojevali z atomskim in klasičnim orožjem.

Torej je pravilen sklep, da bi bile v vojno pritegnjene ogromne množice ljudi, da bi vojna zajela ogromna prostiranja, pa bi bila spriču tega vojna nujno dolga in izčrpa.

Kljub temu velesile vztrajno širijo glasove, da se male države ne morejo obraniti, če se ne vežejo na velesile, ki imajo atomsko orožje. Ali je to točno?

Na dlani je, da bodo cilje za atomska orožja izbirale velesile v prvi vrsti med seboj in atomske sile morajo računati s tem, da jih bo zajel val uničevanja in rušenja. Te države niso sposobne, da bi zaščitile najprej sebe, kaj šele, da bi zaščitile druge.

Gotovo je, da male države lahko na vzporednih bojiščih uspešno vodijo vojno in obvarujejo svojo neodvisnost s klasičnimi orožji.

ugodno področje za oboroženi boj.

Vemo na primer, da je totalno zavzetje ozemlja nemoogoče glede na številčnost sovražnika. V pretekli vojni je na primer en sovražni vojak prišel v jugoslaviji na 24 prebivavcev, v Holandiji na 217 prebivavcev in v Franciji na 54 prebivavcev. Težko, da bi se v kakšni vojni lahko zagotovilo, da bi se te številke dosti spremenile v prid okupatorjev. Ta podatek govori, da ni dežele, v kateri se ne bi bilo mogoče upreti sovražniku, če so zagotovljeni vsi ostali potrebni pogoji.

Vzemimo za izhodišče predpostavko, da bi sovražnik v prihodnji vojni usmeril proti nam okoli milijon vojakov, kar znaša približno 100 divizij. Na kvadratni kilometer bi po tem izračunu prišli 4 sovražni vojaki. V tem prostoru živi sedaj v Jugoslaviji okoli 70 prebivavcev, od katerih je vsaj 40 sposobnih, da se spoprime s sovražnikom.

Če tudi bi imel sovražnik premoč v orožju, ne bi bil zmožen preprečiti borbo naših narodov, kar kažejo izkušnje iz preteklosti.

PRIMERJAVE S HITLERJIVIMI SKORNJI

Znano je, da je Hitlerjeva vojska vkorakala v Jugoslavijo dobro oborožena in izvežbana do dovršenosti. Nemška vojska je uspešna porazila staro jugoslovansko vojsko in druge evropske armade zaradi notranjih slabosti. S partizanskim načinom vojskovanja pa smo uspeli zlomiti vojaško doktrino njegovih oboroženih sil. Zaradi tega so napačna stališča, da male države nimajo pogojev za odpor proti tehnično premočnemu sovražniku, zlasti še, če nimajo atomskega orožja. Zgodovina je dokazala, da smo odpor začeli tako rekoč z golimi rokami in da se je vojna končala s porazom sovražnika.

Razen tega imajo ogromen pomen pri tem moralno-politični činitelji, ki končno odločajo o izidu vojne. Pomemben moralno-politični činitelj je v prvi vrsti enotnost naših narodov in odločnost, da se branijo in pravice, ki jih sicer nimajo državljani v nobeni drugi državi.

ppolk. DUŠAN VUKOVIĆ

Naše lovstvo v številkah

V naših loviščih živi 315 jelenjadi, 3.600 gamsov, 33 kozorogov, 5.966 srnjadi, 4.074 zajcev, 9 muflonov, 432 velikih petelinov, 351 ruševcev, 2063 jerebov, 149 skalnih jerebic, 86 snežnih jerebic, 929 jerebic, 1876 fazanov (brez tistih, ki žive v gojiščih) in 1 medved. Na novo pa so lovišča dobila 15 svizcev. Seveda nismo našli vseh živali, ki živijo po naših gozdovih, temveč smo se omejili samo na tiste, ki prinašajo lovstvu in posredno tudi gospodarstvu lepe koristi.

Lovske družine ne skrbijo samo za divjad po gozdovih, temveč zatirajo razne škodljivce, ki delajo obšutno škodo na zarodu in seveda tudi na posevkih. V minulem letu so lovci odstrelili 3820 srak in šoj in 441 večjih ujed (kanje, kragulji, sokoli). Razen tega so lovske družine položile na polja okrog 3000 zastrupljenih jaje za zastrupitev vran. To pa je hkrati v veliko pomoč našemu kmetijstvu, saj delajo prav vrane na posevku obšutno škodo.

Naši kmetovavci se po drugi strani pogosto pritožujejo, da nekatere živali povzročajo na poljih škodo. V vseh takih primerih lovske družine prijavljeno škodo poravnajo. Samo v zadnjem letu so lovske družine izplačale 214.000 dinarjev odškodni-

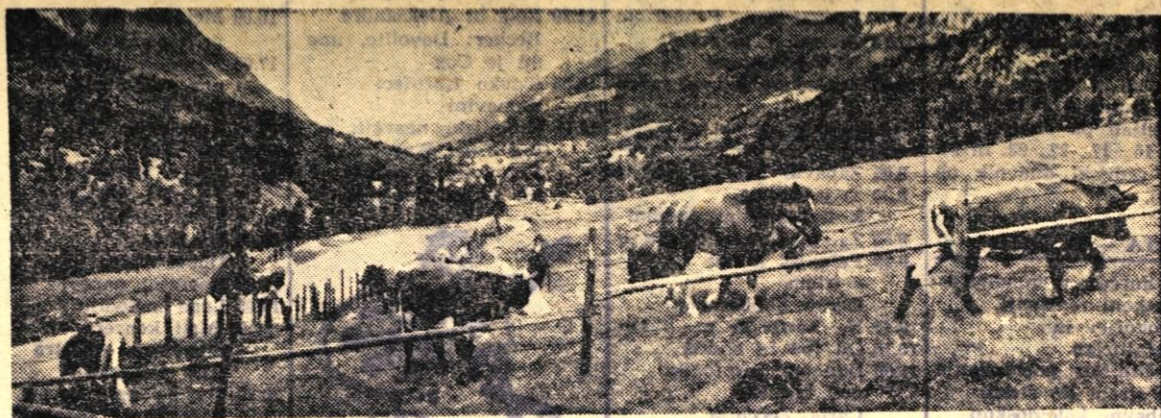
ne, od tega 134.000 dinarjev za škodo, ki jo je pred časom povzročil medved. Ostalo škodo so prizadejali divji prašiči.

In še nekaj števil: v kranjskem okraju je 26 lovskih družin s 1016 lovci. Lanški dohodek lovišč je bil 7.468.000 dinarjev. Inozemski gostje so plačali za odstreljeno divjad 1.105.000 dinarjev. Vse uplenjene in prodane divjadi je bilo za blizu 6.000.000 dinarjev.

Lovske družine imajo v posesti vrsto lovskih koč. Vrednost teh in ostalih investicij znaša 21.760.000 dinarjev.

Prosim, če se lahko skopam? • Kje si lahko umijem roke? • Ali mi lahko operete srajco? • Ali bi mi zlikali hlače? • Koliko hoda je na tisti vrh, kako se imenuje in kaj je tam zanimivega?

Bilo je 21. junija. Dan je bil nenavadno lep in sončen, kar je letos redkost, in hkrati nenavaden, ker tisti dan tudi kmetje niso delali: praznovali so, hodili po cestah, posedali za gostilniškimi mizami, tako da je bilo povsod zelo živahno. Ponekod so gostje sedeli ob skodelicah turške in brafi časopise, drugod so ob litrih razpravljali o žagah in košnji in natakarcie so imele polne roke dela. In prav v tem nemotenem sproščenem vzdušju po lokalih so se tisti dan po Gornjesavskem morali ukvarjati še s posebno vsiljivim gostom, ki trenutno ni dal in niti obetal zasluzka. Imel pa je vrsto prošeni in vorašanj. Prošnje

IZ HRUSICE NAD JESENICAMI SE NUDI TAK-LE POGLED NA DOVJE IN NA GORNJESAVSKO DOLINO. RES MIKAVEN PRIZOR, POLN IDILE IN ROMANTIKE. TODA SAM POGLED NA PRIRODO IN ZVENKETANJE KRAVIH ZVONCEV NE ZADOŠČA ZA VSE VEČJE ZAHTEVE SODOBNEGA TURIZMA.

Potujemo z nezlikanimi hlačami...

nem redu, o hribih, o favni in flori itd. Seveda nismo zahtevali od natakarcie toliko, kot npr. od uslužbenke, ki daje informacije.

Izid? Skorajda pod povprečjem. Ob vprašanjih o razvedrilu in kam naj gremo v prostem času (ples, predstave, športna igrišča itd.), je bilo več podobnih odgovorov, kot je bil tale v »Vitrancu« v Podkorenu: »Imate lepe sprehode!«

Namenoma v to anketo nismo zajeli informacijske službe v Razorju, ker je ta dovolj usposobljena. Toda med ostalimi je morda še največ vedela povedati natakarcia v Eriki, ko je govorila o Vrtu in o drugih okoliških hribih, o kino sporedu in o nekaterih zanimivostih okolice.

Podobno je bilo tudi z ostalimi zahtevami. Iz doline smo se pač morali vrniti z zmehkanimi hlačami, z umazanimi srajcami itd., čeprav smo obljubljali, da bi se v določenih lokalih zadržali, če bi nam opravili to uslugo.

ČE POCAKATE...

Po tej dolini gre v glavnih sezonah do 1200 osebnih vozil dnevno. Ti prihajajo ali pa odhajajo v Avstrijo preko Podkorenskega sedla ali pa v Italijo preko Rateč. Za vse te goste pa velja, da povprašujejo pri nas po dobri kapljici in mesnih jedilih, ker so pri nas znatno cenejša. V Kranjski gori so pravili, da nekateri z »onstran« hvalijo tudi naš kruh in ga ob priložnosti nosijo s seboj ob povratku. Tudi tamkajšnja pekarna ni prilagojena takim potrebam: odprta je le od 6. do 11. in od 16. do 18. ure, in to v dokaj neprimernih prostorih. Na Jesenicah, kjer se čuti ta potreba tudi glede mesa in mesnih izdelkov, smo si ogledali vrsto za meso v prodajalni pri Korotanu. V Podkorenu in Ratečah smo si zaželeli piške. V vseh štirih gostiščih je nismo dobili, če-

prav po tem tudi inozemci zelo sprajujejo. V dveh krajih so prijazno rekli: »Če počakate, bomo prinesli in pripravili.« (Menda iz Kranjske gore!)

Najzanimivejši pa je bil primer v gostišču Mojmir tik ob italijanskem bloku. Pred vrati na cesti se je ustavil avtobus poln potnikov, ki so pravkar stopili na jugoslovanska tla. Nekaj možakov je bilo kar brž pred prodajno mizo. Želeli so pijačo. Drugi v avtobusu pa so gledali, kako bodo prvi postreženi, da bi — »če se spleča«, izstopili tudi oni. Toda za prodajno mizo ni bilo nikogar. Gostje so govorili nemško. Ostali gostje v lokalu, v večini do-

mačini, so skušali pomagati, tolmačiti, toda tistega, ki je prej stregel, ni bilo najti nikjer.

Vračali smo se navzdol proti Jesenicam. Vtisi o tej lepi dolini so bili za nami. Ostajali so le goli zaključki: samo sprehodi in lepota narave — to ne zadošča več današnjim zahtevam gostov. Ugotovitev, da so v Eriki imeli samo dva gosta, je zelo važna. Tudi velik tranzit preko te doline njej sami ne pomeni ničesar, če z novimi oblikami in privlačnimi reklamami teh gostov ne bomo zaustavili in jim nudili tistega, kar je najnujnejše in kar si oni želijo.

KAREL MAKUC

DA SE JE V KRANJSKI GORI LANI POVEČALO ŠTEVILO NOČNIN NA 120.000 OZIROMA ZA OKROG 37 ODSOTKOV V PRIMERJAVI S PREJŠNJIM LETOM, DELNO PRIPISUJEJO TUDI USPEHU ŽICNICE NA VITRANC. PO DVEH ŽICNICAH SE GOST PRIPELJE NA 1600 m NAD MORJEM IN ISPRED GOSTIŠČA »MOJCIN DOM« (NA SLIKI) SE JIM NUDI NEPOZABEN POGLED NA MOGOCNE JULIJSKE VELIKANE

smo že povedali na začetku. Če bi vse to spravili na šolsko spricevalo in se ravnali po običajnih merilih za ocenjevanje, potem bi bil končni izid verjetno v najboljšem primeru dvojka — komaj zadostno.

Sicer pa ocenjujte sami: Od Rateč po vsej dolini navzdol v polni turistični sezoni nismo našli nikjer možnosti, da bi se skopali, da bi se tako znebili prahu in potu, razen v Motelu v Kranjski gori. Naslednjo tako možnost so nam prijazno ponudili še v hotelu Pošta na Jesenicah.

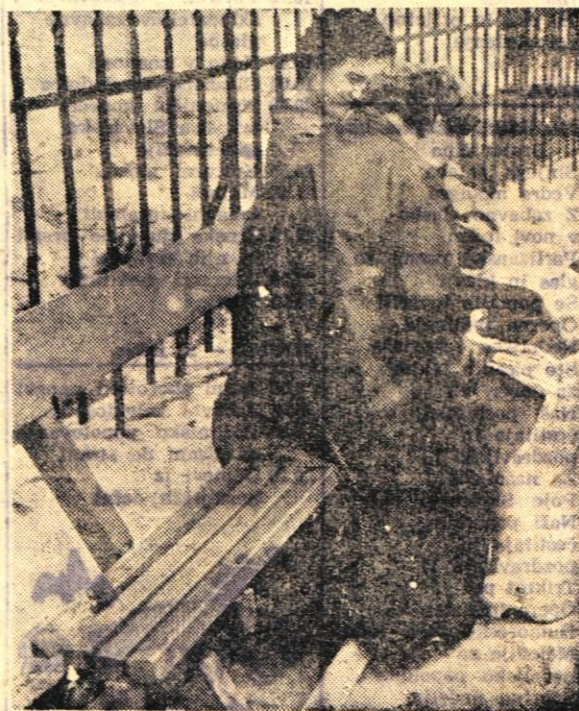
In umivanje rok! Po vseh glavnih gostiščih od Jesenic

do Rateč smo samo v hotelu Erika našli vse potrebno — z milom in brisačo. Celo v Razorju v Kranjski gori smo imeli na razpolago samo vodo — brez mila in brisače. V kavarni Korotan na Jesenicah so nam izza pulta postregli z brisačo in kosom mila na

ALI LAHKO POVESTE...?

Novinarji so bili seveda zelo »tečni« gostje. To ste bravci že gotovo spoznali. Sedaj bodo to ugotovile tudi mnoge natakarcie in drugo osebje, ki pa naj ne zameri, če se nismo predstavili »v službeni dolžnosti«, temveč le kot gostje.

Spraševali smo tudi o kulturnih prireditvah, o zgodovinskih posebnostih, o voz-

NA POL POLOMLJENA KLOP, PRISLONJENA NA OGRAJO SREDI KRANJSKE GORE NE NUDI PRAVE UDOBNOŠTI

Radio

Poročila poslušajte svak dan ob 5.05., 6., 7., 10., 12., 13., 15., 17., 22. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05., 7., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA - 30. junija

8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji
8.35 Prokofjev in Hačaturjan
8.55 Počitniško popotovanje od strani do strani
9.10 Zabavni kaleidoskop
9.45 Kolednica mladinskih brigad
10.15 Od tod in ondod
11.00 Trije prizori iz Kozinove opere «Evinokcij»
11.30 Glasba za vedro razpoloženje
12.05 Trio Maksa Kovačiča
12.15 Kmetijski nasveti - Jože Kregar: Vzgoja in boleznih nagelja
12.25 Indijanska suita
13.30 Glasbeni omnibus
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.20 Napotki za turiste
15.25 Glasbena medigra
15.30 Iz raznih dežel
15.45 Iz zapuščine Gustava Ipavca
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Gremo v kino
17.50 Sobotni izlet na Havaje
18.00 Orkestralne miniature slovenskih skladateljev
18.30 Godala in zabavni zbori
18.45 Naši popotniki na tujem
19.05 Domači napetosti za sobotni predvečer
20.00 Za prijeten konec tedna
22.15 Oddaja za naše izseljence
23.05 Za ples in prijetno razpoloženje

NEDELJA - 1. julija

8.00 Mladinska radijska igra - Bratovščina Sinjega galeba
8.55 Vedra medigra
9.05 Z zabavno glasbo v novi teden
9.45 Partizanske pesmi za glas in klavir
10.00 Se pomnite tovariši
10.30 Operna matineja
11.30 Nedeljska reportaža
11.50 Sto pisanih taktov za dober tek
12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo I
13.30 Za našo vas
14.00 Poje Slovenski oktet
14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo II
15.15 Trikrat pet
15.30 Opera in balet
16.00 Humoreska tega tedna
16.20 Melodije za nedeljsko popoldne
17.05 Sportna nedelja
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Vaša pesem, vaša melodija

20.50 Sportna poročila
21.00 Koncertna ura s pianistom Leonardom Pennarion
22.15 Ansambli in solisti RTV Ljubljana
23.05 Zaprlešimo v novi teden

PONEDELJEK - 2. julija

8.05 Zabavni kaleidoskop
8.30 Trije prologi k italijanskim operam
8.55 Za mlade radovedneže
9.25 Petnajst minut s triom Dorka Skoberneta
9.40 Na harfo in na flauto
10.15 Od tod in ondod
11.00 Dunajski simfoniki pod taktirko Carla Zecchija
11.30 Zabavna glasba
12.05 Slovenske narodne v izvedbi ženskega dueta
12.15 Kmetijski nasveti - Ing. Martin Mis: Katerih sredstev za zaščito rastlin se lahko letos poslužimo
12.25 Melodije
13.30 Dva preludija za kitaro
13.41 Peter Iljič Čajkovski: Godalni kvartet v D-duru
14.05 Glasbeni omnibus

14.30 Prireditve dneva
14.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov
15.20 Mali klub ljubiteljev popevk
15.40 Literarni sprehod
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Arie skozi stoletja
18.10 Portreti jugoslovanskih skladateljev zabavne glasbe
18.45 Novo v znanosti
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske harmonije
20.55 Kulturni globus
21.43 Majhni zabavni ansambli
22.15 Črnske duhovne pesmi in njihov izvajalci
22.50 Literarni nokturmo
23.05 Ples

TOREK - 3. julija

8.05 Znani zborovski napetosti
8.25 Zabavni kaleidoskop
8.55 Počitniško popotovanje od strani do strani
9.10 Odmevi iz nordijskih dežel

9.45 Vaški kvintet s pevci
10.15 Od tod in ondod
11.00 Besede imajo pihala
11.20 Rolf in Aleksandra Becker: Dovolite, ime mi je Cox
12.05 Slavko Korošec: Domovini
12.15 Kmetijski nasveti: Ing. Tone Wagner: Popravilo hmeljišč, ki jih prizadene neurje

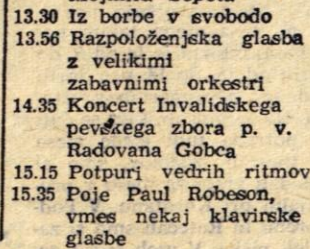
12.25 Melodije
13.30 Iz oper slovenskih avtorjev
14.05 Glasbeni omnibus
14.30 Prireditve dneva
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.20 Zabavni intermezzo
15.30 V terek nasvodenje
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Z našimi skladatelji po domovini
18.10 Dvajset minut ob glasbenem avtomatu
18.30 Poje komorni zbor iz Maribora
18.45 S knjižnega trga
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Udar na udar
20.30 Radijska igra - Odkritje
21.30 Istrska legenda za violino in klavir
21.46 Po strunah in tipkah
22.15 Rendez-vous z našimi orkestri zabavne glasbe
23.05 Se veš...
23.45 Romantičnim plesalcem

SREDA - 4. julija

8.00 Mladinska radijska igra - Jastrebov sin
8.50 «Ti, ki preko polj hitiš...»
9.05 Drago Lorbek: Dan vestja
9.25 Zabavni orkestri naših radijskih postaj
9.50 Kvartet sester Stritar za najnovjšimi posnetki
10.00 Se pomnite, tovariši...
10.30 Ludwig van Beethoven: Simfonija št. 3 v Es-duru
11.18 Medigra z godali
11.30 Slavo Tiran: Primorska v borbi
12.05 Novi posnetki jugoslovanskih opernih pevcev
12.50 Skladbe slovenskih avtorjev izvaja ansambel Mojmir Sepeta
13.30 Iz borbe v svobodo
13.56 Razpoloženska glasba z velikimi zabavnimi orkestri
14.35 Koncert Invalidskega pevskega zbora p. v. Radovana Gobca
15.15 Potpuri vedrih ritmov
15.35 Poje Paul Robeson, vmes nekaj klavirske glasbe

TOREK - 3. julija

8.05 Znani zborovski napetosti
8.25 Zabavni kaleidoskop
8.55 Počitniško popotovanje od strani do strani
9.10 Odmevi iz nordijskih dežel

15.50 Kiril Makedonski: Sonata za violino in klavir
16.00 Melodija za prijetno popoldne
17.05 Predstavljamo vam nov ansambel Trio Mihe Dolžana
17.15 Zabavni zvoki
17.43 Melodije Josipa Hatzeja in Preludij Alojza Srebotnjaka
18.00 Proslave Dneva borca
18.30 Operetni napetosti
19.05 Lepe melodije
20.00 Mali koncert zabavnega orkestra RTV Beograd
20.20 Muzika naše borbe
21.20 Popevke in godala
22.15 Zaprlešimo z domačimi orkestri in ansambli
22.50 Literarni nokturmo
23.05 Dve jugoslovanski glasbeni novosti
23.35 Melodije za lahko noč

ČETRTEK - 5. julija

8.05 Lirične melodije Lucijana Marije Škerjanca
8.30 Zabavni kaleidoskop
8.55 Počitniško popotovanje od strani do strani
9.10 Vesele počitnice
9.25 Arie iz Gounodovega Fausta
10.15 Od tod in ondod
11.00 Suita čeških, moravskih in slovaških pesmi in plesov
11.30 Priljubljene popevke
12.05 Kvintet Zadovoljni Kranjci s pevci
12.15 Kmetijski nasveti - Ing. Dušan Butara: Gojenje zelenega bora in črnega ribeza
12.25 Melodije
13.30 Chopin in trije pianisti
14.05 Glasbeni omnibus
14.30 Prireditve dneva
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo

15.20 Trije znameniti dueti z našimi solisti
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Koncert po željah poslušalcev
18.10 Turistična oddaja
19.05 Glasbene razglednice
20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov
20.45 Veliki godalni orkestri vam igrajo
21.00 Večer umetniške besede - Stane Sever
21.40 Milo Cipra: Simfonija

22.15 Naš skupni studio
23.05 Zadnji ples pred polnočjo

PETEK - 6. julija

8.05 Zgodilo se je na sejmu v Richmondu
8.35 Veliko glasbe - malo instrumentov
8.55 Pionirski tednik
9.25 Dane Skerl: Serenada za godala
9.45 V narodnem tonu
10.15 Od tod in ondod
11.00 Basist Branko Pivnički in violinist Branko Pajević
11.20 Rolf in Aleksandra Becker: Dovolite, ime mi je Cox
12.05 Nekaj slovenskih narodnih
12.15 Kmetijski nasveti - Ing. Tone Simončič: Izobraževanje delavcev v živinoreji

12.25 Melodije
13.30 Stiri vloge Georgea Londona
14.05 Glasbeni omnibus
14.30 Prireditve dneva
14.35 Venček narodnih in domačih napevov
15.20 Popoldne ob Mozartu
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Solist tega tedna
17.40 Zabavni cocktail
18.10 Romantiki Bellini
18.45 Iz naših kolektivov
19.05 Glasbene razglednice
20.30 Antonio Vivaldi
20.15 Tedenski zunanje-politični pregled
20.30 Iz zborovskega opusa Claudia Monteverdija
21.00 Ansbemel Charles Magnante in Tido Horwede
21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
22.15 Petintrideset minut popevk in plesnih ritmov
22.50 Literarni nokturmo
23.05 Uvertura, koncert in simfonija iz sodobne slovenske ustvarjalnosti

Drugi program

SOBOTA - 30. junija

19.00 Melodije in ritmi
20.00 Iz pravljicnega sveta Nibelungov
21.00 Godala v ritmu
21.15 Jazz na koncertnem odru
22.15 Ples na valu 202 m

NEDELJA - 1. julija

12.00 Nedeljski koncert ob dvajsetih
13.10 Z velikih opernih odrov
14.00 Veselo popoldne

14.28 «Stari Bach» - na cembalu, klavirju in violini
15.15 Vrtljak vsega - za vsakogar
20.00 II. dejanje opere «Samson in Dalila»
20.40 Ciklus Mednarodne radijske iz. televizijske univerze
21.00 V nedeljo ob devetih zvečer
22.15 Don Kihot - variacije na viteško temo

PONEDELJEK - 2. julija

20.00 Zabavni koncert
21.23 Kvintet v g-molu za klavir in godalni kvartet

TOREK - 3. julija

20.00 Jugoslovanski skladatelji v zborih
20.30 Veliki posnetki stoletja
20.50 Harfistka Pavla Uršič-Petričeva
21.00 Arie iz opere «Ifigenija na Tavridi»
21.30 Mednarodna radijska in televizijska univerza
21.45 Jazz ob 21.45

SREDA - 4. julija

20.00 «V spomin žrtvam fašizma»
20.30 Rendez-vous z zabavno glasbo
21.30 Antun Dobronič: Prva simfonija - «Vigoroza»

ČETRTEK - 5. julija

20.00 Bard izpod Beskidov
20.55 Medigra na harfi
21.00 Stiri krat petnajst

PETEK - 6. julija

20.00 Skladbe za klavir in kitaro
20.30 Izlet v deželo samospevov
21.05 Igra veliki plesni orkester Aimir Barelli
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

Televizija

SOBOTA - 30. junija

Evrovizija
17.00 Kongske dirke - prenos iz Aachena
RAV Ljubljana
19.30 Veter - serijski film JRT
20.00 TV dnevnik RTV Beograd
20.20 Propagandna oddaja
20.30 S kamero po domovini in svetu

20.50 Dokumentarni film Italija
21.05 Il signore delle 21 RTV Ljubljana
22.15 Poštna kočija - serijski film RTV Beograd
Tretji človek - serijski film

NEDELJA - 1. julija

Evrovizija
16.15 Avtomobilske dirke - prenos iz Reimsa RTV Beograd
20.00 Sedem ni
20.45 Zaljubljeni - italijanski igrani film
22.00 Direktni prenos športnega dogodka

PONEDELJEK - 2. julija

JRT
20.00 TV dnevnik RTV Beograd
20.20 Tedenski športni pregled
20.45 Direktni prenos športnega dogodka
22.00 Kratki film

TOREK - 3. julija

NI SPOREDA!

SREDA - 4. julija

RTV Zagreb
Proslava dneva borca prenos iz Prijedora
JRT
20.00 TV dnevnik RTV Zagreb
20.20 Oddaja o mornarici

20.45 Praznični koncert
21.35 Festival TV dokumentarnih filmov RTV Beograd
22.35 Loto

ČETRTEK - 5. julija

JRT
20.00 TV dnevnik RTV Ljubljana
20.20 Interpol - serijski film RTV Beograd
20.20 Poštna kočija - serijski film RTV Ljubljana
20.50 TV obzorik
21.20 Festival TV dokumentarnih filmov

PETEK - 6. julija

Evrovizija
14.00 Teniški turnir - prenos iz Wimbledona

16.00 Svetovno prvenstvo v orodni telovadbi - prenos
JRT
20.00 TV dnevnik

RTV Zagreb
20.20 Dokumentarni film
20.30 Servis v stanovanju
20.55 Preprovan sad - igrani film

Kino

30. junija - sobota

Center - ameriški barvni VV film PRINC IN IGRALKA, ob 18. in 20. uri; premiera italijanskega CS filma KAKO LEPO JE ZIVETI, ob 22. uri

Storžič - ameriški film TRIJE IZ TEKSASA, ob 10. in 18. uri; nem. film RDECI KROG, ob 20.15 uri

Letni kino Partizan - domači film ON, ONA IN SEF, ob 20.30 uri

Cerkije - Krvavec - amer. barvni film TARZANOVA BORBA ZA ZIVLJENJE, ob 20.30 uri

Naklo - amer. barvni CS film ČEZ PLANINE DIVJEGA ZAPADA, ob 20. uri

1. julija - nedelja

Center - amer. film TRIJE IZ TEKSASA, matineja ob 10. uri; francoski barvni film PARIZANKA, ob 16. in 18. in 20. uri

Storžič - domači film ON, ONA IN SEF, matineja ob 10. uri; ameriški film TRIJE IZ TEKSASA, ob 14. in 18.15 uri; nem. film RDECI KROG, ob 16. in 20.30 uri

Letni kino Partizan - premiera madžarskega barvnega filma LEILA IN GABOR, ob 20.30 uri

Svoboda - italijanski CS film KAKO LEPO JE ZIVETI, ob 16. in 20. uri

Cerkije - Krvavec - amer. barvni film TARZANOVA BORBA ZA ZIVLJENJE, ob 17. in 19.30 uri

3. julija - torek
Center - ital. CS film KAKO LEPO JE ZIVETI, ob 18. in 20. uri

Storžič - domači film ON, ONA IN SEF, ob 10. in 18. in 20.15 uri; premiera nemško-franc. filma MORILCI SO MED NAMI, ob 22.15 uri

Letni kino Partizan - madž. barvni film LEILA IN GABOR, ob 20.30 uri

4. julija - sredo
Center - ital. CS film KAKO LEPO JE ZIVETI, ob 16. in 18. uri; amer. film ZIVI SE SAMO ENKRAT, ob 20. uri

Storžič - italijan. CS film KAKO LEPO JE ZIVETI, ob 10. uri; domači film ON, ONA IN SEF, ob 14., 16., 18. in 20. uri

Letni kino Partizan - nemški film MORILCI SO MED NAMI, ob 20.30 uri

Svoboda - madž. barvni film LEILA IN GABOR, ob 16., 18. in 20. uri

Cerkije - Krvavec - amer. barvni film TARZANOVA BORBA ZA ZIVLJENJE, ob 20.30 uri

6. julija - petek
Center - nem. film MORILCI SO MED NAMI, ob 18. in 20. uri

Storžič - madžarski barv. film LEILA IN GABOR, ob 10. in 18. uri; ameriški film ZIVI SE SAMO ENKRAT, ob 20.15 uri

Letni kino Partizan - italijanski CS film KAKO LEPO JE ZIVETI, ob 20.30 uri

Jesenice «RADIO»
30. junija do 2. julija nemški barvni film CRNI BLISK
3. julija do 4. julija ruski CS film PREDRZNA SLEPARIJA
5. julija ameriški barvni film VITEZI OKROGLE MIZE

Jesenice «PLAVZ»
30. junija do 1. julija franc. film VELIKE DRUŽINE
2. julija do 4. julija nemški barvni film CRNI BLISK
5. julija ruski CS film PREDRZNA SLEPARIJA

Zirovnica
30. junija italijanski film MORALIST
1. julija franc.-italij. film TI SI MOJE ZIVLJENJE
4. julija francoski film VELIKE DRUŽINE
Dovje
30. junija jugoslov. film KOŠČEK MODREGA NEBA
1. julija italij. film MORALIST
4. julija ameriški barvni CS film VITEZI OKROGLE MIZE

5. julija nemški barvni film CRNI BLISK
Koroška Bela
30. junija franc.-italijanski film TI SI MOJE ZIVLJENJE

1. julija ruski CS film PREDRZNA SLEPARIJA
2. julija francoski film VELIKE DRUŽINE
4. julija italij. barvni CS film TOSCA

Duplica
30. junija ameriški barvni CS film ZAKON PRERIJE
1. julija ameriški barvni CS film ZAKON PRERIJE

Kropa
1. julija ruski film PRVI DAN MIRU ob 16. in 20. uri
4. julija francoski fil. NATALIJA ob 20. uri
5. julija jugoslovanski film NASILJE NA TRGU ob 20. uri

Škofja Loka «SOKA»
1. julija francosko-italijanski film BELE SENCE ob 9.30, 18.30 in 20.30
3. julija domači film SO- LUNSKI ATENTATORJI ob 20.30 uri

4. julija domači film SO- LUNSKI ATENTATORJI ob 18.30 in 20.30 uri
5. julija ameriški film TOM KOT ROBINZON ob 20.30 uri

Duplica
4. julija italijanski film DEKLICE Z 04 ob 18. uri
5. julija italijanski film DEKLICE Z 04 ob 20. uri

Kropa
30. junija ameriški barvni film VALENTINO ob 16. in 20. uri

Ljubno
30. junija ameriški barv. CS film CAJ IN SIMPATIJA ob 16. in 20. uri

Škofja Loka «SOKA»
30. junija angleški film S. O. S. PACIFIK ob 18. in 20.30 uri
1. julija angleški film S. O. S. PACIFIK ob mat. 9.30, 18. in 20. uri

Radovljica
30. junija nemški barvni film MAZURKA LJUBEZNI ob 20. uri
1. julija nemški barvni film MAZURKA LJUBEZNI ob 18. uri
3. julija jugoslovanski ljub. barvni film DVA ob 20. uri
4. julija jugoslovanski ljub. barvni film DVA ob 16., 18. in 20. uri

5. julija ameriški kriminalni film GROBA SILA ob 20. uri

Turistični informator

BOHINJ
Jutri, to je v nedeljo, 1. julija, bo pričela obratovati mlečna restavracija pri hotelu «Jezeru».

Da ne bo prepozno, vas že danes opominimo, da bo prihodnja sobota, 7. julija, ob 8. uri zvečer tradicionalno vasovanje pod Skalco. - Naslednji dan - v nedeljo, 8. ju-

lija - pa bo «Kmečka občeta» s pričetkom ob 14. uri. Sprejeto bo šel iz Stare Fužine. V vseh bohinjskih hotelih so še na razpolago proste postelje.

TRZIC
Če nameravate te dni obiskati trziški predel, naj vam povemo, da je pri gostinskem podjetju «Pri pošti» na razpolago še 20 prostih ležišč. Tudi v Podlublju pri Marti Ankele je še prostih 10 ležišč.

Dom pod Storžičem ima še dovolj prostora. saj je prostih kar 60 ležišč. Isto velja tudi za Dom na Kofcah, kjer je prav tako prostih še 25 postelj. Razen tega je v Trzinu na razpolago še 12 prostih ležišč v zasebnih turističnih sobah.

BLED
V tem znanem turističnem kraju tudi ta teden ne bo manjkalo razvedrila in zabave. V Kazini bodo razne zabavne in kulturne prireditve.

KRANJ
Za uvod kratko obvestilo: Kdor še ne ve, da je kopalnice v Kranju odprto in da je vstopnina 10, 20 in 30 din, naj mu to obvestilo nadomesti morebitno povpraševanje.

Hotel Evropa Kranj ima prostih še 10 ležišč. Hotel Jelen 15. Dom na Jesu 20. razen tega pa je v Kranju na razpolago še 8 prostih ležišč v privatnih turističnih sobah.

KRVAVEC
Žičnica normalno obratuje. V Domu na Krvavcu pa je prostih še 42 ležišč.

JEZERSKO
Če se boste namenili na Jezerko, naj vam povemo, da je v Domu na Jezerskem prostih še 45 ležišč. Razen tega je tukaj tudi vsako soboto in nedeljo plesna glasba.

Tudi Češka koča je že stalno oskrbovana in ima 30 prostih postelj. Na Jezerskem je na razpolago tudi 30 prostih ležišč po privatnih turističnih sobah.

PREDDVOR
Grad Hrib, ki ima prostih 12 postelj, lahko dobite vsaki dan sveže postelje. Prav prijetno se boste počutili tudi pri vožnji s čolni po jezeru Crnava.

Športne prireditve

ATLETIKA - sobota, 30. junija
KRANJ: odprti atletski miting na igrišču osnovne šole «France Prešeren» z začetkom ob 18. uri.

NOGOMET
TRZIC: sobota ob 17. uri pokalna tekma Trzic: Triglav I.

Dom • družina • moda

ITALIJANSKI MODNI KRIK

Nihče ne zna tako lepo izplesti iz slame številnih čudovitih stvari kot Italijani. Torbice, ki so zelo velike, so grobo pletene, imajo metalne ročaje in so zveste spremlejavce nasmejanih kopavk. Slamniki so širokokrajni in visoki, enobarvni ali pa nagaivo pisani. Ogrlice iz omarvanega fižda krasijo dekolte. Italijani so priznani mojstri v izdelovanju čevljev in tudi letos so prišli na trg ljubki čevlji.

Kopalni plašči so tudi živopisani. Izginile so kratke kopalne jopice in letošnji plašči segajo do kolen. Ob straneh imajo razpore, ki segajo včasih do pasu. Do tal segajoče rute iz frotirja so zadnja novost.

Hlače, ki segajo do kolen

in se prično šele pod pasom, niso že nobena redkost več na italijanskih plažah.

Ce se sonce skrije in postane hladno, je treba imeti bolj tople oblačilo. Tudi na

to so mislili modni kreatorji. Veliki pleteni pleti so zopet moderni. Pleteni so v plastičnih vzorcih in v zelo pisanih barvah. Prav tako puliji, ki so precej dolgi, in to z razporki ali brez njih.

Recept

Jagodna torta

Stepaj 3 cela jajca in 8 dkg sladkorja nad soparo toliko časa, da postane mlačno. Nato še stepaj toliko časa, da dobro naraste (ne več nad soparo). Primešaj 7 dkg presejane moke, 1 dkg masla. Zmes stresi v pomazani tortni pekač in peči 20 do 25 minut pri srednji vročini. Ohlajeno torto nadevaj z $\frac{1}{4}$ l stepene smetane, ki ji dodaj žlico sladkorja in po vrhu nadevaj $\frac{1}{4}$ kg rdečih jagod.

Nekaj vprašanj iz KOZMETIKE

1. Ko se prvič sončite, ali se ves dan prazite na soncu ali se le polagoma prepuščate sončnim žarkom?

2. Se vležete, ko pridete iz vode takoj zopet na sonce ali se najprej tuširate in namažete s hranljivo kremo ali oljem?

Kotiček sobi

Kotiček v sobi, če je le mogoče pri oknu si lahko uredimo za osebno nego. Trikotna deska nad katero je ogledalo je enostaven in prikupen nadomestek toaletne mizice. Trikotno desko nam naredi mizar, zlakiramo jo lahko same. Le z malo truda in lahko si uredimo kotiček, kjer bomo imeli svoje »lepotilne pripomočke«.

3. Ali varujete lase pred pekočim soncem s slamnikom ali rutko?

4. Ali si redno odstranite dlake pod pazduho?

5. Ali zelo potrtno ravnate s kolonjsko vodo?

6. Ali imate skrbno negovane noge? (nohte)

ODGOVORI:

1. Če se pretirano sončite, to škoduje zdravju in lepoti.

2. Če ne želite imeti pusto, usnjo podobno kožo, potem se vedno stuširajte po kopeli in namažite s kremo.

3. Prevroče sonce škoduje lasem, jih preveč izsuši in tako postanejo lasje podobni slamni, zato jih zavarujte.

4. Pazduha mora biti gladka, torej si dlake odstranite

(z brivskim aparatom ali s kozmetičnim sredstvom – pilico).

5. Seveda kolonjsko vodo lahko vedno uporabljate, vendar je treba pazljivo ravnati, zakaj mesta, kamor smo kani kapljico kolonjske vode ali parfuma postanejo bolj rjava.

6. Tudi najbolj prikupne opanke ne bodo videti lepe, če ne bodo noge negovane. Nohte si lahko tudi nalakirate. Če so dlake na nogah premočne, si jih obelitate z vodikovim superoksidom in postale bodo manj vidne. Če so se pričele pojavljati krčne žile, pojdite takoj k zdravniku, ker se dajo, če jih pravočasno pričnemo zdraviti, lepo odpraviti.

Nega rok

Prav tako kot vsi deli telesa se starajo tudi roke. S pravilno in skrbno nego jih bomo ohranili lepe. Umivamo si jih v mlačni vodi, v katero smo dale malo boraksa, splaknemo jih vedno z mrzlo vodo in nato skrbno obrišemo. Brisača naj bo suha in groba. Roke si pogosto namažite z dobro kremo, ki naj bo precej mastna.

Če vam žile močno izstopajo, stegnite roke včasih kvišku in jih močno stresite, tako da kri lahko bolje odteka.

Gospodinja naj kljub svojemu včasih »nečistemu« delu

pazi na roke. Pri lupljenju krompirja si boste nadeli vedno stare rokavice. Če se boste lotile »umazanega« dela, pri katerem ne boste mogle nositi rokavic, podrgnite pred tem z nohti po milu. Milo bo preprečevalo, da bi se za nohti nabrala nesnaga.

Če se nohti lomijo, kupite v lekarni brezbarvni jod, navijte okoli lesene palete malo vate in namažite si dvakrat dnevno nohte z jodom. V štirinajstih dneh bodo vaši nohti popolnoma zdravi.

Plise v modi

PLISE, KI JE LETOS ZELO PRILJUBLJEN JUDI TEJ OBLEKI, DA PRIKUPEN VIDEZ. POSEBNO MLADIM VITKIM DEKLETOM BO OBLEKA LEPO PRISTAJALA. V NJEJ SE BOSTE V TOPLIH POLETNIH VECERIH PRAV GOTOVO DOBRO POCUTILE. BARVA JE SVETLO ZELENNA, KI JE POLEG ORANŽNE POLETNA MODNA BARVA

Glasbo, prosim!

Eisenstein o filmski glasbi in filmskem komponistu

Film je izrazito kolektivna umetnost. Vsak film je plod včasih zelo trdega in zahtevnega dela številnih umetnikov in tehnikov, ki so vsi nepogrešljivi, če naj nastane čim vernejša slika resničnega življenja, posebej še, če naj bo film tudi vsaj malce umetnost. Eden izmed najvažnejših med njimi je skladatelj filmske glasbe.

Glasba je spremljala filmske predstave, še preden je film sam spregovoril. Predstave nemih filmov so spremljali s priložnostno glasbo, ki so z večjim ali manjšim posluhom spremljali dogajanje na platnu. Film ni bil nem v tem smislu, da nam ne bi znal govoriti: govoril je s sliko in — če ni šlo drugače — z napisi, ampak zato, ker je zvok tako bistven sestavni del našega življenja, da je življenje brez njega prazno. Film, ki od vseh umetnosti lahko najbolj verno odraža resnično življenje v vseh njegovih manifestacijah, je bil zato brez vsakega zvoka prav tako prazen.

GLASBA V ZVOČNEM FILMU

Ogromna pridobitev je bil zato zvočni film; čeprav nekateri veliki ustvarjalci iz obdobja nemega filma sprva tega niso doumeli. Niso ga hoteli sprejeti, ker so se vse dotlej v filmu izražali samo s sliko in se jim je zdelo, da zvok ne prinaša obogatitve, ampak osiromašenje filmske umetnosti. Med prvimi velikani nemega filma, ki so spoznali ogromne nove možnosti, ki jih prina-

ša zvok, je bil Sergej M. Eisenstein, ustvarjavec »Oklopnice Potemkin«, »Aleksandra Nevskega« in »Ivana

Film

Grozneza«. Skupaj s Pudovkinom in Aleksandrovom je v »Manifestu« leta 1928 predvsem opozoril, v katero smer naj se zvok v filmski umetnosti uporablja: zvok ne sme biti dodatek k sliki, uporabiti ga je treba v kontrapunktu, t. j. linija zvočnega dogajanja se mora razvijati samostojno, v harmoniji nasprotij z linijo slikovnega dogajanja.

Eisenstein je to svojo teoretično izhodišče dosledno izvedel v svojih treh zvočnih filmih: »Aleksander Nevski« in »Ivan Grozni I in II«. Da mu je to uspelo, je v veliki meri zasluga velikega skladatelja Sergeja Prokofjeva, ki je skomponiral glasbo za vse tri filme. V nadaljevanju sledi Eisensteinova pripoved o tem, kako je Prokofjev komponiral glasbo za »Aleksandra Nevskega«. Ta film bomo imeli v distribuciji »Morava

filma« zopet priliko videti, zato velja nanj opozoriti tudi na tem mestu, saj je to prava simfonija slike in zvoka, ki se tu tako rekoč idealno dopolnjujeta in zlivata v eno. Jean Mitry pravi v svoji analizi »Nevskega«: »V tej enotnosti ne gre več za to, da glasba spremlja neko filmsko odvijanje dogodkov, niti za to, da slika »opisuje« ali »ilustrira«... neko glasbeno dogajanje. Gre za to, da je to dogajanje zgrajeno v dvojnem — audio-vizualnem planu.«

EISENSTEIN : PROKOFJEV KOMPONIRA

Vedno me je zanimala »skrivnost« ustvarjanja glasbenega lika, melodijske in rojevanja očarljive skladnosti zakonitosti, ki nastane iz kaosa zvočnih valovanj, med seboj nepovezanih, s katerimi je izpolnjena zvočna stihija stvarnosti, ki obdaja skladatelja.

Vedno me je n. pr. izzivalo k razmišljanju to, kako skladatelj Prokofjev, s katerim sem delal, na podlagi dveh, največ treh hitrih prikazovanj montiranega materiala in podatkov o času v sekundah tako izredno in brez napake — že naslednji dan! — skomponira glasbo. Ta se v vseh svojih sestavinah in podudarkih tako dovršeno prepleta ne le s splošnim ritmom epizod, ampak tudi z vsemi tancinami in otenki

montažnega toka, in ni skladna zaradi »ujemanja poudarkov« — tega najprimitivnejšega načina za doseg skladnosti med sliko in glasbo, ampak zaradi čudovitega kontrapunktičnega toka glasbe, ki se organsko zrašča s sliko.

Taka sposobnost je potrebna — čeprav ne v takem obsegu kot Prokofjevu — vsakemu skladatelju, ki komponira za film kot tudi vsakemu režiserju, ki želi delati z zvokom, še toliko bolj pa pri hromofonskem filmu (to je filmu, ki je hkrati barvni in zvočni).

Toda omejimo se na opazovanje načina, kako Prokofjev ustvarja po sestavi in ritmu odgovarjajočo glasbo za montiran del filma, ki mu ga predložimo.

Dvorana je temna. Na platnu se odvija film. Na naslonjalu fotelja pa se — nervozno drhteči kot sprejemnik Morsejevega telegrafa — premikajo neizprosno točni dolgi prti rPokofjeva. Prokofjev »udarja« takt? Ne, on »udarja« mnogo več. On lovi zakonitost zgradbe, po katerem se na platnu križajo nihanja in hitrost posameznih delčkov, oboje — vzeto skupaj pa je povezano z ravnarji in ugašenostjo osebnosti.

Jutri bo poslal glasbo, ki bo prežemala mojo montažno zgradbo, katere zakone vnaša v tisti ritmični figuri, ki so jo udarjali njegovi prstri...

MED NAJBOLJ OPAZENIMI ZVEZDICAMI NA CROSETTI JE BILA AMERICANKA ANGIE DICKINSON

Novo doma...

Novi kratki film režiserja Franceta Kosmača, ki ga snema v koprodukciji »Viba-filma«, se imenuje vsaj za zdaj »Rojstvo in smrt potepuha«. Naslovno vlogo v filmu igra oblak na gorenskem nebu (brez šale!). Pri istem podjetju snema Zvone Sintič kratek poučni film o prometu z delovnim naslovom »Živi in pusti živeti«. Poročajo tudi, da je pri »Viba-filmu« pravkar (končno!) padla tudi prva klapa celovečernega umetniškega filma »Pesem in pevec«, ki ga bo po scenariju Cirila Kosmača režiral France Stiglic. Glavne vloge pa bodo igrali Bert Sotlar, Lojze Rozman in Duša Počkajeva.

Novo na tujem

Glenn Ford, Charles Boyer in Eva Dahlbeck igrajo skupaj v ameriški komediji, ki jo zdaj snemajo v Nici in katere naslov je »Nadvojvoda in gospod Pimm«.

Kot poročajo, bo Maximilian Schell zaigral junaka Ibensove drame Peer Gynta v filmu, ki ga nameravajo posneti v Nemčiji.

Jean-Claude Brialy, Romy Schneider, Gert Fröbe in Robert Hossein so partnerji v filmu »Umore«, ki ga režira Claude Autant Lara.

Jean Gabin in Jean Paul Belmondo sta se srečala v filmu »Opica pozimi« in poznavalci si obetajo od tega igravskega dueta izreden užitek.

Obenem pa tudi že napovedujejo, da bo Belmondo zaigral skupaj s Charlesom Boyerom v ekranizaciji Simenonovega romana »Ferchauxov prvorojenec«.

DVA POPULARNA ITALIJANSKA FILMSKA USTVARJAVCA: FELLINI IN MASTROIANNI STA SE PO »SLADKEM ŽIVLJENJU« ZDAJ ZOPET SREČALA V »FELLINIJU III«

Krog glavne ulice so stale prazne stare hiše, sive in propadle, molčeče v soncu, brez oken, z udrtimi strehami, visečo in raztrgano lepenko, tapetami, nekoč pisanimi in dragocenimi, ki so visele raztrgane in brez opore s sten ali pa se valjale po dvoriščih, poraslih s plevelom. Strmela sva v stene brez streh, kjer so nekoč živeli ljudje, družine.

Na koncu mesta sva zlezla po na pol podrtih kamnitih stopnicah, ki niso peljale več nikamor, le v kupe opeke, plevel in med brenčeče žuželke. Hiša, ki je stala nekoč na tem mestu, se je že zdavnaj prodrla. Ves čas sva se zavedala, da pripadava drug drugemu, držala sva se za roke in se od časa do časa spogledovala, pa drug drugemu nasmihala. Dolgo sva sedela na robu griča med mestom, zrla navzdol na avtobus, ki je stal na glavni ulici pod nama, strmela v nebo, proti rjavim in bledim senčnatim hribom, ki so valovili neskončno daleč, dalje kakor sva lahko videla skozi briljantno čist zrak.

Ko smo se peljali navzdol z bregov proti Renoju, se je milje daleč pred nami razprostiralo mesto. Videti je bilo kakor miniaturno mestce iz igrač na koncu zelene planote, ki jo obkrožajo hribi. Dregnil sem Tino in sledila je mojemu pogledu: v zraku nad mestom je visela sivomodra pičica, balon Haroldovega kluba. Tam je – nevidna za renojske duše – visela v zraku sreča. Nasmehnil sem se in pomenljivo pokimal z glavno. Tina se je prav tako zasmejala. Toda nekje globoko v njenih očeh sem opazil senco strahu in ko sem spet pogledal na piko na nebu, mi je zamrl nasmeh na ustnicah. Sovražil sem misel, da se spet bližam tej stvari in sploh vsemu, kar je bilo z njo v zvezi. Vse, kar sem želel, sem imel ob sebi in zavedal sem se, da še to morda ni povsem moje. Morda bo moja le še nekaj kratkih ur, potem pa jo bom moral izgubiti za vselej.

XXI.

Obedovala sva v nekem bifeju. Kupil sem britev, brivsko milo in zobno ščetko ter odšel južno proti mestu čez Truckee River poleg Mapeovega hotela. Hodil sem počasi. Tjakaj bi moral priti ob treh in imel sem še enajst minut časa. Na mostu sem videl običajno peščico ljudi, ki so ribarili. Bilo je ndekaj starcev in trije ali štirje dečki, vsi z bambusovimi palicami al pa le z vrvcu n trnkom. Truckee je deroča reka, ki teče prav z gora in pomladi ter zgodaj poleti, ko se topi sneg, je globoka nekaj čevljev tako, da ljudje kar sredi mesta lovijo v njej postvri.

Sprehajal sem se počasi po Virginijski ulici in potem preko mostu. Držal sem se zahodne strani ulice. Naslonil sem se na železno ograjo in pogledal v sinjezeleno deročo vođo pod menoj ter se obrnil in resno preletel ulico za menoj. Tam je stal Brick, naslonjen na ograjo, in opazoval ribiče. S pogledom me je preletel in vedel sem, da me je videl. Po načrtu smo se dogovorili, da ne bova stopila preko ulice, če si ne bova imela kaj posebno važnega povedati. Ako ni bilo nič posebnega, bi moral čez kakšno minuto oditi. Na mostu bi se dobili vsak dan ob različnem času po načrtu, ki smo ga znali na pamet.

Ce bi imel kakšno sporočilo za ostale, bi ga moral predati Bricku. Razgovarjala bi se kakor tujca, ki sta se slučajno srečala. Potem bi odšel v telefonsko celico in zavrtel kakšno številko ali pa sploh ne – to bi bila le prevara. Na spodnjo stran police bi z lepilom prilepil listič s sporočilom. Če ne bi bilo novic, sploh ne bi šel v celico. Vsak dan, petindvajset minut po mojem srečanju z Brickom, bi prišel v to celico Jerry. Če ne bi bilo sporočila, bi zavrtel drugo številko. Na tej številki bi čakal Guy – v dogovorjeni telefonski govorilnici nekje sredi mesta. Slušalko bi imel kar pri ušesih in Jerry bi mu sporočil, kaj je novega. Če se Jerry ne bi oglasil v treh minutah po dogovorjenem času, bi moral oditi.

Pozneje – skupno torej dvakrat dnevno – bi se morala še enkrat sročati, zaradi poročanja v obratni smeri. Prvič bi sporočila potovala od mene in Tine preko Bricka in Jerryja do Guyja. Drugič bi šla v nasprotni smeri – od Guyja, Jerryja preko Bricka do Tine in mene. Car tega načrta je bil v tem, da pri vsem sploh ne bi govorili neposredno drug z drugim, niti se ne bi videli. Le Brick in jaz bi se srečavala, seveda če b si imela kaj novega povedati.

Vedel sem, da moram zdaj prečkati ulico. Kajti: vse je kazalo, da so Brick, Guy in Jerry na varnem in brez skrbi. Če bi bilo kaj narobe, bi moral Brick prečkati cesto in priti k meni. Moja stvar je bila torej važnejša. Ujeli me sicer niso, toda če ne bi povedal Bricku, kaj se je pripetilo, bi mislil, da je res vse v redu. Tako sem stopil preko ulice.

Na drugi strani je neki deček ujel ribo. Bila je majhna, toda dobra za razlog, da sem šel tja preko ceste in gledal dečka, ki je snemal ribo s trnka. Opazoval sem fanta in se naslonil na kamnit opornik poleg Bricka. Čez trenutek sem se kakor slučajno obrnil in dejal: »Ribe, kaj?« ter se zasmeljal.

»Da,« je prikimal.

Gledal sem dečka, se smehljaj in dejal: »Kaj se je zgodilo?«

»Jerry je parkiral avtomobil na dogovorjenem mestu.« Brick je govoril tiho z zadržanim smehljajem na obrazu, kakor da se razgovarjava o drobni ribici. »Guy in jaz sva se preoblekla v prikolico, kakor je bilo dogovorjeno, sedela in čakala nate.« Brick je zazelah in nemarno pogledal krog sebe. Nihče se ni zmenil za naju. »Poleg Jerryja se je ustavil policijski avtomobil. Skoraj je umrl, mislil je, da so nas zasačili,« se je odkrito nasmehnil.

»Toda policist mu je rekel le, da ne sme parkirati v drevoredu, ker je prepovedano. Jerry se je pričel izgovarjati. Sicer jim je povedal resnico: dejal je, da ima v klubu prijatelja, ki bo prišel čez kakšno minuto. Vendar ni pomagalo. Morali smo se odpeljati dalje, to je vse. Stvar je pravzaprav preprosta.«

Skomignil sem z rameni, ne da bi kaj pripomnil ter spet opazoval ribiče. Vedeli smo, da se utegne pripetiti kaj podobnega in smo s tem tudi računali. In sklenili smo, da je potrebno pri tem tvegati, ne da bi se obotavljali. Tako smo tudi storili. Menili smo, da nas v tistih sedmih ali osmih minutah, ko je bil avtomobil s prikolico v drevoredu, ne bo nihče zasačil. Vendar se je zgodilo prav to in tu ni bilo pomoči. Zgodilo se je najbrž prav takrat, ko sem z vrečico v rokah stekel na ulico.

»Brž ko smo zavili iz drevoreda, je Jerry zavrl na Drugi ulici, skočil iz avtomobila in odhitel po Virginijski ulici proti Haroldovemu klubu, da bi te posvaril, če bi nas še vedno čakal. Toda ni te bilo več, izginil si brez sledu in tako ti pod milim nebom ni mogel z ničemer pomagati. Prav takrat je v kazino izbruhnil pravi pekel in zato je raje odhitel proč. Kjerkoli si že bil – pomagati ti ni mogel več. In kje si bil?«

Nisem mu odgovoril. Prikimal sem in se nasmehnil, kakor da mi je pripovedoval kaj zabavnega o dečku in ribi. Deček je pravkar snel ribo je zgodilo v kazino?« sem vprašal.

»Oni z vozičkom se je imenitno znašel. Napravil je to, na kar sploh nismo pomislili. Jerry je videl, kaj je storil, pomešal se je med množico, kjer ga možakar ni mogel opaziti. Ko si odšel, je oni z vozičkom nekaj časa počakal. Z obema rokama je držal ročaje vozička in počakal, dokler se prostor v dvorani pred njim ni za trenutek izpraznil. Zatem je na vso moč porinil in voziček je zdrvel z blazno hitrostjo. Jerry pravi, da ga je pognal tako močno, da je bil videti le kakor temen madež, ki je drvel po parketu. Ljudje so skakali na vse strani kakor neumni. Če bi bil res kdo v vozičku, bi izbuljil oči od presenečenja in sploh ne bi imel časa ustreliti. Voziček je treščil ob rob neke gralne mize s takšno slo, da se je prevrnil, možakar z belo srajco pa je počenil za drugo mizo in pričel vreščati, da je v njem človek. Ljudje so kajpada stali in strmeli vanj, misleč, da se mu je zmešalo. Saj sploh niso razumeli, kaj se je pripetilo.« – Brick se je nasmehnil: »Jerry ni več čakal. Naglo je odšel iz kluba do avtomobila, vstopil in se odpeljal. Ni te bilo več v Haroldovem klubu, sicer bi te pripeljal s seboj. Preostalo nam je le upanje, da ti je uspelo in tako smo še dalje ravnali točno po načrtu. Maske in samokres smo vrgli v kanal in ko je prispel nočni vlak iz Chicaga, sem odšel na peron, srečal tam nekega lastnika ranča in ta me je odpeljal s seboj. Guyja smo pustili blizu nekega zavetišča – mimogrede povedano ima zdaj tvojo potno torbo. Mislimi, da zdaj ne moreš do nje.«

»Vem, kupil sem si novo obleko.«

»Jerry bi moral nekje skriti prikolico in avtomobil in zatem oditi v svoje gostišče. In kaj se je pripetilo tebi?«

Ze dalj časa sva govorila, zato sem kratko dejal: »Srečno sem odnesel pete in to je vse.«

»Si prepričan, da te niso zasledovali?«

»Povsem.«

»Kje je denar?«

»Na varnem je, nikar ne skrbi.« sem odsekano rekel in se nervozno odmaknil od ograje, da bi odšel dalje. Brick me je radovedno in ostro gledal, vendar sem se zasmeljal in pokimal na otroke, ki so ribarili. »Prav,« sem dejal veselo in glasno, »vsekakor jim gre ta posel bolje od rok, kakor bi šel meni,« in se prijazno nasmehnil Bricku. Bila sva kakor dva tujca, ki sta se mimogrede pogovarjala. Obenem pa sem mu odločno strmel v oči ter mu dal vedeti, da se mi ne zdi potrebno izdati, kje je denar. Potem sem odšel.

S Tino sva tistega popoldneva sedela v sobi in se čutila povsem varna. Naša gostiteljica je bila prepričana, da sva prispela istega jutra – to je bilo važno, če bi jo kdo kaj povprašal. Tina pa je gospe Kressmanovi pred odhodom povedala, da ji ločitev ni uspela in se zaradi tega vrača domov. Pri gostih gospe Kressmanove se je kaj takega večkrat zgodilo, zato je ni podrobno spraševala in ji samo zaželela srečo. Toda več od teh dejstev je bilo vredno to, da sva bila tako brezskrbna sama, odrezana od vsega sveta. Prepričan sem bil, da naju ne more nič zmotiti. Vedel sem, da ima policija dovolj časa in da nas gotovo povsod išče. Če nas je izvozila, bi morala kmalu priti. Sovražil sem misel, da bi moral zapustiti tisto sobo.

Sicer pa nisva mogla biti ves dan doma. Mladoporočenci so sicer radi sami, toda ves čas nisva mogla ostati znotraj. Tina je v mraku odšla kupit obložene kruhke in mleko. Petindvajset minut kasneje sva se dobila na vogalu Evansove in Četrte ulice, izven razsvetljenih četrtn. Potem sva se sprehajala pod drevesi po tihni ulici in odšla proti severnemu delu mesta, kjer je internat nevadske univerze. Zdelo se mi je pametneje, če se izogibava kockarskemu mestnemu središču.

Naselje je bilo temno in opustelo. Povsod je vonjalo po pokošenem poletnem senu. Skozenj je je vil majhen potok, sedla sva poleg njega pod drevo, stran od stezic, prigrizovala svojo večerjo in se pogovarjala. Tedaj sem opazil nekaj čudnega.

Oba sva si želela otroke in govorila sva o njih, in potem o hišici, kakršno bi hotela imeti, kakršna bi naj bila – prav za otroke – in tako dalje. In čez nekaj časa sem ugotovil, da se najin pogovor odvija v znamenju stávka – če bo mogoče. Govorila sva, kakor da nimava beliča, kakor da denar iz Haroldovega kluba sploh ne obstaja. Toda denar je obstajal. Mi smo oropali Haroldov klub in sreča, ki smo jo ukradli, je visela v temi nad Renojem. Vedel sem, kaj se je dogajalo s Tino in menoj: želela sva si lepo prihodnost in delala utvare. Nenadoma me je pretreslo, kajti zavedel sem se, da o najini bodočnosti še ne smeja govoriti, saj še ne obstaja, ker je celo sedanost navadna iluzija.

Tini na ljubo sem še dalje lagal in tako sva še nekaj časa klepetala, vendar nisva več omenila svoje prihodnosti.

DIRKA v zabojih za milo

V mestu Acron v ameriški državi Ohio že dve desetletji vsako leto avgusta pripravijo dirko otroških avtomobilov. Pred dvajsetimi leti, ko so začeli s temi tradicionalnimi dirkami, so si dečki izdelovali svoje avtomobile iz zabojev za milo — in od tod tudi ime.

»Soap box derby« je za dečke resna stvar in zmaga na njih je nadvse pomembna. ne komisije ocenjujejo tudi lepo izdelavo in udobnost vozila.

mlada rast

Razen velike časti, ki jo doživljajo zmagovalci, prvi trije dobijo tudi 5000 dolarjev štipendije za študij. Zato ni čudno, da se na to tekmovanje stotine in stotine dečkov pripravljajo skozi vse leto. Avtomobile si morajo namreč izdelati sami. Kupijo lahko le kolesa z določenimi lastnostmi in nekatere varnostne naprave. Dobijo tudi načrt za izdelavo, vse ostalo je potem prepuščeno njihovi iznajdljivosti, spretnosti in znanju. Ves material za avto ne sme veljati več kot 15 dolarjev, zato morajo tekmovavci pred dirko predložiti spisek uporabljenega materiala. Poseb-

Dirke v otroških avtomobilih brez motorja se prirejajo po mnogih mestih ZDA, Kanade in Zvezne republike Nemčije. Dirk v Acronu se udeležujejo zmagovalci dirk po posameznih mestih. Edina gonilna sila teh avtomobilov je zemljina težnost, zato se tekmovanja prirejajo na primerno nagnjenih terenih. Zaradi tega pa mladi konstruktorji (tekmujejo dečki star. 11 do 15 let) posvečajo največ pozornosti kolesom. Ker težja vozila pri spuščanju dosežejo večjo hitrost je določena tudi maksimalna teža.

Voznik in njegov avto sta lahko težka največ 112 kilogramov. Pravila tekmovanja določajo, da morajo tekmovavci graditi avtomobile popolnoma sami, odrasli pa jim lahko le svetujejo.

Divja za ca na počitnicah

Bil je lep sončen dan. Popoldne sem ostala doma in gledala skozi okno. Kar zagledam na cesti zraven tekstilne šole dva mlada zajčka. Stara sta bila nekaj mesecev. Skakljala sta sem ter tja po cesti in — če je bil mimo avtomobil, sta se skrila v travo in potem zopet nadaljevala z igro na cesti.

Ljudje so ju z zanimanjem opazovali; ko sta zaslišala kakšen ropot, sta se brž skrila.

Zelo sta me zanimala in hotela sem si ju ogledati поблиže. Ko sem bila nekaj korakov oddaljena od njiju, sem po barvi in drugih lastnostih spoznala, da sta divja zajčka.

Zanima me, kako da sta prišla divja zajčka naravnost v mesto? MARTA ZAMAN

TEKMOVAVCI S CELADAMI NA GLAVAH IZGLEDAJO MIRNI, KO NA VROČEM AVGUSTOVSKEM SONCU ČAKAJO NA ZACETEK TEKMOVANJA. NAGRADE ZA ZMAGOVAVCE SO VISOKE.

GOSPAR „MEHO“

Tako so namreč krstili Korčulanci nenavadnega odjemavca pri mesarju Viskoviču. Gre za udomačenega galeba, ki ga je ujel na morju, ko je ribaril (še mladiča), ribič Jozo Kapor.

Vsak dan prileti v mesnico ta krilat odjemavec, ne da bi se zmenil za ljubosumno renčanje psa in jezno pihanje mačke, ki sta se skoraj že privadila novega požeruha. Galeb — »Gospar Meho«

potrpežljivo čaka, da pride nanj vrsta oziroma da mesar odpravi stranke in izbere drobčeve zanj. Včasih pa je seveda v mesnici naval in takrat mine krilatega »kavca« potrpežljivost in začne vresčati, da se ga mora naposled mesar le usmiliti.

»Ko dobi »Gospar Meho« svoj delež, nekaj takoj, pogoltne, kot da bi hotel povedati, da je zadovoljen, nato pa s preostalim delom odleti.

Domačini so kajpada kar ponosni na krilatega mesojedca in radi pokažejo tujcu mesnico, kjer »kupi« drobčeve »Gospar Meho«.

S. SKRABAR

Čudodelni sod

Kmet je kopal na njivi in izkopal velik sod. Nesel ga je domov in rekel ženi, naj ga očisti. Toda komaj se je žena dotaknila s krtačo sodovega dna, je bil sod naenkrat poln krtač. Čim bolj so jih jemali ven, tem več jih je bilo. Kmet jih je začel prodajati in družina je živela v izobilju in sreči.

Nekoč je slučajno padel zlatnik v sod in sod je bil na mah poln zlatnikov. Družina je čez noč obogatela, zakaj grebli so zlatnike, kolikor so hoteli. Imel pa je kmet tudi starega, bolnega očeta. Ker ni bil za nobeno drugo rabo, ga je kmet postavil k sodu, da je grebel iz njega denar. Starček je grebel ves dan in ko je zvečer zmuden ob sodu obnemogel, ga je kmet zlobno in surovo ošiel, češ da je len in da ne mara delati. Nekega dne pa je starček popolnoma onemogel, padel je v sod in umrl. Namesto zlatnikov je bil sod naenkrat poln mrtvih starčkov.

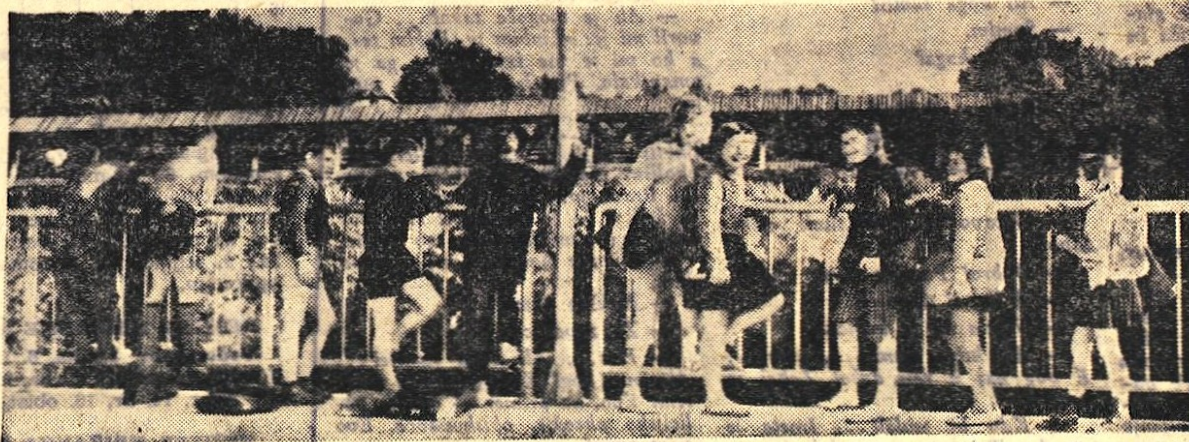
Kmet jih je pokopaval noč in dan, še delavce je moral najeti, da so mu pomagali in pri tem zapravili ves denar, kar ga je imel. Sod pa se je takrat razpočil in kmet je bil zopet reven kot nekoč.

V PRISOTNOSTI STROKOVNJAKOV POTEKA BARVANJE AVTOMOBILOV, KI SPADA MED LEPA OPRAVILA PRED NASTOPOM NA DIRKAH

LESENE NOSILCE JE TREBA PRITRDIITI. PRED TEKMOVANJEM MORA VSAK GRADITELJ PREDLOŽITI SPISEK PORABLJENEGA GRADIVA

SOLE JE KONEC, SPRICEVALA SO RAZDELJENA IN JEZE Z UCENJEM JE KONEC ZA VSE TISTE, KI SO SE MED SOLSKIM LETOM UČILI. KAKOR VIDITE SO SOLSKE TORBICE ZDAJ POSTRANSKA STVAR

PLANINSKA

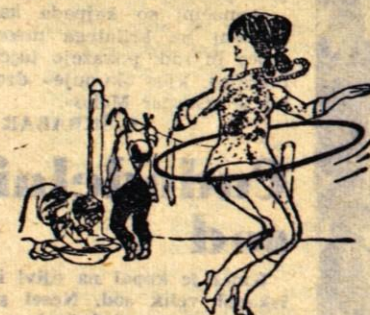
— Kadar planinec pozabi ključ od stanovanja.

ZLATI ČASI

— Zdi se mi, da ste moški zadnja leta postali manj podjetni.

DELO IN ZABA

— Mar nisem zaposlena? Ves dan se neprestano vrtim.

NA SESTANKU

— Peter rad kritizira, zato ga vedno izvolijo za zapisnikarja.

KRI IN MESO

— Ali mi merite krvni pritisk?

Anekdoti

JABOLKA IN DELITEV

— Kaj imaš rajši, — je vprašal Euklid nekega svojega učenca — dve jabolki ali štiri polovice?
— Na vsak način štiri polovice.
— Kaj ni to vseeno?
— Ni! Kako naj pri celih jabolkih vem, če niso morda črviča?

ZAPAZANJE

— Končno, šef se je začel zanimati za mene. Morda bom napredovala — pobaha uradnica Ančka svoji kolegici.
— Kako pa si opazila, po čem sklepaš?
— Med malico me je vprašal v bifeju, če tukaj delam!

Ali si lahko predstavljate, vsaj približno, bude muke stalno napadane ruske policije?

Če si ne morete, potem presedite vsaj pol ure v zatohli vlažni pisarnici nekega policijskega okoliša. Tam boste videli marsikaj zanimivega...

Policijski uslužbenec dvigne glavo od na pol popisane lističa in zehajoč vpraša:

— Kam si gledala? — ponovno vpraša.

— Kako, kam sem gledala? Medtem ko sem odšla do trgovine, on, pes, hop! Razlil je vodo, iztresel oglje in izginil. Nihče ga ni videl.

— Ali koga sumiš?

— Sumim.

— Ei! A koga?

— E, počakaj malo. Zakaj si ti prišel?

— Zaradi malenkosti. Moja žena je dobila akt, da naj dokončno pove, če je prebivavec Varšave.

— Dobro. Pridi pozneje... Kaj želite vi, gospodična? Prosim, nikar ne jočite...

— Ali je mogoče tako? Govoril mi je: »Ljubim te, ljubim te«, a ko mi je vse izvolekel — ga je zmanjkalo. Pustil me je brez vsega...

— Dobro... A kje ste se zaljubili vanj? V našem policijskem okolišu? Ne? Pa kaj bočete potem tu? Pravzaprav pa, počakajte. Kaj vi želite? — je nagovoril član policijskega okrožja pisca teh vrstic.

— Nimam nobene teme, gospod član.

— Kakšne teme?

— Za zgodbico.

— Hm... Ali koga sumite?... Ah, moj bog! Kaj je morda malo tem? Evo, na primer — opišite policijske okrožje, obiskovavce. Evo vam tema!

ARKADIJE AVERČENKO

O ruski policiji

— Kaj si hotela?

— Ukradli so nam samovar, gospod.

— A kje si imela oči?

Član policijskega okrožja dobro ve, da s takim vprašanjem oškodovani ne bo našel samovarja, toda boče vsaj za kakšen trenutke odložiti izpolnitev dolžnosti — zasliševanje oškodovane, sestavljanje zapisnika in poizvedovanje za tatoma.

— Gotovo ga je sunil neki lopov.

— Dobro! Pozneje bomo videli.

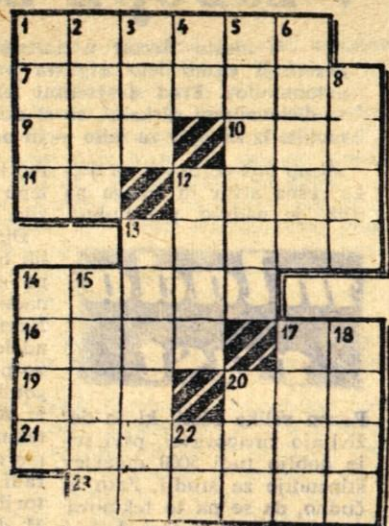
— A kaj si ti hotela?

— Umrta mi je babica.

— Ali koga sumiš?... torej... E bog naj ji reši dušo! Zakaj je umrla?

— Kdo bi vedel... Imela je sto let. Tri leta ni vstajala iz postelje, a danes je izpustila dušo.

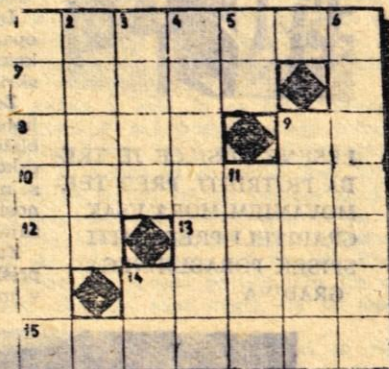
Križanka št. 37

Vodoravno: 1. raza, 7. risarski pripomoček, 9. žensko ime, 10. tovarna avtomobilov v Mariboru, 11. kemijski simbol za galij, 12. kredenca, 13. muslimanska verska knjiga, 14. drevesni izloček, 16. reka v Bosni, 17. začetnici slovenskega pisatelja (Agitator), 19. žuželka z želom, 20. mik, 21. reka in mesto v Prepmurju, 23. remšelj.

Navpično: 1. del vrat, 2. poškodba na telesu, 3. ime filmske igravke Gardner, 4. kemijski simbol za kositer, 5. vrsta glasbila, 6. pokrajina v severni Španiji, 8. država v Arabiji, 12. ime jugoslovanske pevke Novaković, 13. reka na Hrvaškem, 14. del pohištva, 15. poklic v športu, 17. velik indonezijski otok, 18. žabja noga, 20. pijača, 22. različna soglasnika.

Križanka št. 38

Križanka je magična, zato velja prva številka za opis vodoravno, druga pa za navpično:

1., 1. iglasto drevo, 7., 2. jezero na Finskem, 8., 3. materija, snov, 9., 14. avtomobilska oznaka Vranja, 10., 4. veščak, 12., 5. kemijski simbol za renij, 13., 11. ostro, močno, 14., 9. izgled, 15., 6. omama pred operacijo.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 35

Vodoravno: 1. slika, 6. Lapovo, 8. I(van) P(regelj), 9. Laba, 11. kolorit, 13. Avar, 14. Sr, 15. obist, 17. atrij.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 36

Vodoravno: 1. mesec, 7. afera, 8. celo, 9. ST, 10. erotika, 12. SA, 13. Ilok, 14. Škoda, 15. natak.